

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Přírodovědecká fakulta

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Matěj Podhola

**Analýza vlivu vybraných přímých zahraničních investic v ČR na úroveň
zaměstnanosti**

Bakalářská práce

Černošice 2006

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Tomeš

Úvodem bych rád poděkoval RNDr. Jiřímu Tomešovi za všestrannou pomoc při realizaci předložené práce.

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou práci vyhotovil samostatně, a jen s použitím uvedené literatury.

V Černošicích 24. září 2006

.....
Matěj Podhola

Obsah:

Úvod	5
1. Teoretické přístupy ke studiu a metodika práce	6
1.1. Teoretické přístupy ke studiu zahraničních investic	6
1.2. Metodika práce a hodnocení dat	8
1.3. Struktura práce	9
1.4. Definice přímých zahraničních investic	9
1.5. Investiční pobídky	10
2. Přímé zahraniční investice v rámci České republiky	13
3. Analýza vlivu vybraných PZI na zaměstnanost v ČR	15
3.1. Hodnocení investice TPCA	16
3.2. Hodnocení investic PASC a Foxconn	25
3.3. Hodnocení investic Bosch Diesel a Automotive Lighting	30
3.4. Hodnocení investice LG.Philips	36
3.5. Srovnání sledovaných investic	42
Závěr	43
Použité zdroje	44
Přílohy	48

Úvod

Náplní předložené práce je sledování významu přímých zahraničních investic (PZI) z hlediska jejich efektu ve sféře zaměstnanosti na vybraných příkladech v České republice (ČR).

Fenomén PZI se v českých podmínkách dostal do popředí zájmu odborné i laické veřejnosti přibližně od roku 1998. Od tohoto roku začal masivní příliv PZI do české ekonomiky, se kterým se předchozí léta objemem zdaleka nemohla srovnávat. Nejen politickými špičkami začal být příliv PZI prezentován jako takřka univerzální řešení hospodářským problémů, mimo jiné i vysoké nezaměstnanosti. Předložená práce je v podstatě reakcí na tato prohlášení, na příkladě několika vybraných podniků s PZI v ČR se snaží ukázat jejich opravdový dopad na zaměstnanost. V práci je sledován vliv vybraných podniků na zaměstnanost v nejširším slova smyslu, tedy jak v příslušném regionu, tak u některých investic i nepřímo prostřednictvím dodavatelských vztahů jednotlivých továren. Dále byl sledován i efekt investice vztažením počtu nových pracovních míst na objem investičních pobídek.

Cílem práce je analyzovat a konfrontovat plány a realitu tvorby pracovních míst a jejich vliv na zaměstnanost v daném místě. Práce má ověřit následující hypotézy:

Hypotéza 1: Sledované přímé zahraniční investice výrazně přispívají ke snížení nezaměstnanosti v regionu

Hypotéza 2: Příspěvek ke snížení nezaměstnanosti a k vytváření pracovních míst se liší dle typu (odvětví) a umístění zahraniční investice

1. Teoretické přístupy ke studiu a metodika práce

1.1. Teoretické přístupy ke studiu zahraničních investic

Problematika PZI se v posledních letech stále častěji dostává do popředí zájmu ekonomů, ale i geografů. Sledován je vliv investic na vývoj (rozvoj) podniků, odvětví, regionů, změny trhu odbytí a práce a v posledním období také jejich efektivita a stabilita. Za hlavní lokalizační faktory rozhodování o umístění investic nadnárodních firem jsou v současné době považovány „na národní úrovni zejména makroekonomická a politická stabilita, úroveň cenové hladiny a tržní potenciál, na regionální úrovni pak dostatek pracovních sil s odpovídající kvalifikací, dostatek a výhodná cena pozemků, kvalita infrastruktury, blízkost vědecko-výzkumné základny, kvalita životního prostředí v nejširším slova smyslu, dopravní spojení, průmyslová tradice apod.“ (Blažek, Uhlíř 2002, s. 63). Podle studie PricewaterhouseCoopers (2002) považovali pobídkoví investoři v ČR v roce 2001 za rozhodující pro umístění své investice nízké pracovní a produkční náklady, investiční pobídky, ekonomickou stabilitu a kvalitu pracovní síly.

Význam výše jmenovaných lokalizačních faktorů se pochopitelně liší podle hlavního motivu investice. Za tyto hlavní motivy PZI jsou považovány zprv snaha o minimalizaci nákladů, zadruhé pak orientace na rozšíření trhu a snaha o proniknutí na něj (Blažek, Uhlíř 2002). Srholec (2004) rozlišuje trhy, faktory a aktiva vyhledávající PZI. Trhy vyhledávající PZI jsou motivovány zvýšením podílu na trhu hostitelské země a snížením nákladů na dovoz, příkladem je investice Coca-Coly v Praze. Motívem faktory vyhledávajících investic je snížení nákladů v podobě vybavenosti místa levnou pracovní silou, přírodními zdroji, znalostmi apod. Cílem aktiva vyhledávajících PZI je získání specifických aktiv, jako jsou patenty či obchodní značky. Příkladem takové investice je podle Srholce vstup společnosti SABMiller do Plzeňského Prazdroje. Samozřejmě, že velká část investic se dá považovat za kombinaci uvedených typů, např. investice TPCA v ČR sleduje jak rozšíření trhu, tak snížení nákladů produkce využitím příslušných faktorů.

Dopady PZI na zaměstnanost jsou obecně považovány za pozitivní. Ovšem Srholec (2004) popisuje negativní působení zahraničního investora na zaměstnanost jeho zvýšeným tlakem na trh pracovních sil. Tento stav nastává tehdy, když podniky pod zahraniční kontrolou mají

vyšší mzdy (mj. díky vyšší produktivitě práce) než domácí podniky. Tím nastává tlak na trhu práce, a poptávka po pracovní síle začíná převyšovat nabídku. Domácí podniky jsou pak ve snaze sehnat pracovníky nuceni zvyšovat mzdy, ovšem při stávající produktivitě práce, což zákonitě vede k vyšším nákladům. Tato situace samozřejmě může vést až ke krachu domácího podniku, a tím pádem ke ztrátě pracovních míst v něm, a ke zvýšení nezaměstnanosti. Za uvedený případ je možné považovat podniky Bosch Diesel a Motorpal v Jihlavě, jimž je v této práci věnován prostor (viz dále). Investice do zpracovatelského průmyslu tedy nezapříčiňují růst zaměstnanosti, ale spíše tlak na restrukturalizaci ekonomiky a růst produktivity práce. Vzhledem k tomu, že tato práce sleduje zaměstnanost ve vybraných podnicích s PZI, ale už nesleduje eventuelní ztrátu pracovních pozic u jiných podniků v daném odvětví, nedá se považovat za komplexní studii vlivu PZI na zaměstnanost na úrovni celé ekonomiky.

Vzhledem k obtížnosti určení bezprostředního vlivu PZI na zaměstnanost a tvorbu nových pracovních míst není tato problematika příliš diskutována v odborné literatuře. V rámci ekonomické praxe byly vypracovány studie dopadu pobídkových PZI v ČR mj. na zaměstnanost včetně zahrnutí nepřímo vytvořených pracovních míst u dodavatelských subjektů (Vyhodnocení investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu, Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji). Efektivita investic na základě poskytnutých pobídek, relativizovaných na jedno vytvořené pracovní místo, je hodnocena v zahraničních studiích Omana (2000), Veldeho (2002) a World Investment Report 2002 (viz Srholec 2004, s. 129). Obecně je odborných prací, sledujících vliv PZI na hostitelskou ekonomiku v širokém slova smyslu, celá řada. Komplexní práci v celé této problematice poskytuje Srholec (2004). Je zde dále možné citovat např. práci Mišuna a Tomšíka (2002), kteří sledovali, zda PZI ve střední Evropě vytěsňují nebo naopak vtahují domácí investice, či příspěvek Čadila (2005). Teoretické aspekty problematiky PZI v kontextu regionálního rozvoje a ze spíše geografického pohledu uvádějí Blažek, Uhlíř (2002). PZI z pohledu behaviorální geografie se věnuje Spilková (2004 a 2006). Problematice PZI v Maďarsku a Polsku se věnovali Antalóczy a Sass (2001), respektive Uminski (2001). Velmi zajímavou otázkou je vliv PZI na nejrůznější kvalitativní ukazatele hostitelské ekonomiky, jako je produktivita, šíření inovací apod. Tímto tématem se zabývali kupříkladu Srholec (2003) či Sabol a Hošková (2004). Citlivé téma investičních pobídek diskutovali Plojhar a Srholec (2003 a 2004) nebo Mallya, Kukulka a Jensen (2004).

1.2. Metodika práce a hodnocení dat

Pro naplnění cílů práce vzhledem k jejímu omezení na několik vybraných podniků stačí jednoduchá analýza (srovnání) statistických dat o PZI a (ne)zaměstnanosti. Práce nepředpokládala využití sofistikovanějších mikroekonomických modelů. Problém tak představovala především dostupnost věrohodných potřebných údajů. Pro statistiku PZI v České republice existují dva hlavní zdroje dat. Základním je každoročně aktualizovaná statistika PZI, vydávaná Českou národní bankou (ČNB). Tato statistika obsahuje členění PZI dle ekonomických odvětví a regionů v rámci Česka, kam investice směřují, i členění dle zemí původu investora. Statistiky ČNB obsahují jak příliv a odliv PZI za daný kalendářní rok, tak i celkový stav PZI v hostitelské ekonomice za celé sledované období.

Druhým důležitým zdrojem informací o PZI je agentura CzechInvest. Nevýhodou statistik z CzechInvestu je zahrnutí pouze PZI, které podaly žádost o investiční pobídky anebo které sice pobídky nečerpaly, ale investovaly za pomoci CzechInvestu. V žádném případě to tedy nejsou statistiky, zahrnující veškeré PZI v Česku. Druhou nevýhodou je, že tyto statistiky se nedají jednoduše vztáhnout ke statistikám ČNB, neboť mají odlišnou metodiku. Statistiky CzechInvestu ovšem také uvádí podrobné přehledy přímo za jednotlivé podniky s PZI. Zásadní rozdíl mezi uvedenými statistikami je, že ČNB eviduje skutečně realizované investice, kdežto CzechInvest pracuje ve svých statistikách s investičními záměry konkrétních investorů. V takovém případě se mohou konečná a plánovaná výše investice značně lišit. Navíc z plánované investice pouze část může být proinvestována v české ekonomice, a zbytek v zahraničí. Může pak dokonce dojít k situaci, kdy výše poskytnutých investičních pobídek přesáhne skutečnou hodnotu částky, investované v ČR.

Pro předloženou práci byly ve velké míře důležité informace, které jsou bohužel velmi špatně dostupné, některé mohl poskytnout jen sám investor. K takovým patří informace o dodavatelské základně firem. Tyto informace jsou podniky v naprosté většině považovány za interní, a tudíž nejsou poskytovány třetí osobě. Údaje o nezaměstnanosti byly čerpány ze statistik Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť tyto umožňují i diferenciaci podle jednotlivých okresů a po měsících.

1.3. Struktura práce

Samotná analýza dopadu vybraných zahraničních investic na zaměstnanost u příslušných měst a regionů (okresů) tvoří hlavní část kapitoly 3. Předchází jí kapitoly věnované teoretickým přístupům ke studiu zahraničních investic, metodice práce, resp. hodnocení datové základny, a také stručný přehled odborné literatury, zabývající se sledovanou problematikou. Ke správnému uchopení tématu je také potřeba definovat pojem PZI a zmínit legislativní rámec, který příliv PZI do Česka ovlivňuje. To je obsahem kapitol 1.4 a 1.5. Sledovanou problematiku je též potřeba zasadit do širšího rámce investičních aktivit v celé ČR. Proto je kapitola 2 věnována stavu a přílivu PZI v rámci celého státu, i s ohledem na vývoj investic v minulých letech. V rámci hlavní části práce (kapitoly 3.1 až 3.4), tedy analýzy vlivu vybraných investic na zaměstnanost, je uveden a zdůvodněn výběr podniků, které jsou předmětem studia. V kapitole 3.5. je uvedeno srovnání vybraných PZI podle sledovaných údajů. Na konci práce jsou od strany 49 zařazeny grafické a tabulkové přílohy.

Vzhledem k zaměření práce byl sledován vývoj počtu zaměstnanců jednotlivých podniků, u některých vybraných investic i nepřímý dopad na zaměstnanost prostřednictvím rozvoje subdodavatelských vztahů. Toto sledování bylo bohužel omezeno špatnou dostupností potřebných údajů. Tvorba nových pracovních míst na základě jednotlivých investic byla dána do souvislosti se statistikami nezaměstnanosti v příslušných obcích a regionech. V závěru práce je provedena komparace vybraných PZI podle sledovaných hledisek a diskutován jejich efekt ve sféře zaměstnanosti a objem finanční podpory státu na jedno nově vytvořené pracovní místo.

1.4. Definice přímých zahraničních investic

Česká národní banka (ČNB) vychází ve svých statistických přehledech z definice PZI stanovené Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v souladu s Eurostatem a Mezinárodním měnovým fondem (MMF), která udává, že „Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi

oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku“ (ČNB 2004).

Podnik – přímá investice je dále definován jako „Podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií (podílu) nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku“ (ČNB 2004). Přímá investice zahrnuje přímo i nepřímo vlastněné afilace, které se dle procenta podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na přidružené společnosti (10 – 50% podíl), dceřiné společnosti (více než 50% podíl) a pobočky (100% podíl).

Za součást PZI je považován krom podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem. Složení přímé investice lze tedy vyjádřit vztahem:

Přímá investice = základní kapitál + reinvestovaný zisk + ostatní kapitál

- **Základní kapitál** zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti (základní kapitál v pobočkách, všechny podíly v dceřiných a přidružených společnostech).
- **Reinvestovaný zisk** je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend.
- **Ostatní kapitál** zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich dceřinými společnostmi, pobočkami a přidruženými společnostmi. (ČNB 2004)

1.5. Investiční pobídky

Organizace UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) obecně definuje investiční pobídky jako „měřitelné výhody poskytnuté vládou konkrétním firmám či skupinám firem s cílem přimět je chovat se určitým způsobem“ (Srholec 2004, s. 129). Existují v podstatě dva základní druhy investičních pobídek, a to přímá finanční podpora investora anebo nepřímo úleva z požadavků státu vůči ekonomickému subjektu. Jako přímé

finanční podpory jsou poskytovány např. dotace na investiční výstavbu, na nákup strojů, technologií, pozemků a zavedení infrastruktury, na tvorbu pracovních míst a na náklady spojené s rekvalifikací zaměstnanců. Nepřímou podporou jsou zejména poskytované daňové, celní úlevy či úlevy v předpisech. Obecně se dá říci, že rozvinuté země poskytují pobídky zejména formou přímých dotací, kdežto rozvíjející se státy formou úlev (Srholec 2004). Váha přikládaná státem investičním pobídkám a jejich konkrétní využívání jsou samozřejmě součástí komplexnější hospodářské politiky vůči PZI. Přehled hlavních používaných systémů investičních pobídek obsahuje např. Plojhar, Srholec (2003).

Investiční pobídky byly v ČR poprvé zavedeny v roce 1998. Čerpání pobídek v ČR upravuje Zákon o investičních pobídkách č. 72/2000 Sb., který nabyl účinnosti 1. května 2000. V předchozím období, tedy v tzv. předzákonném režimu, počalo poskytování investičních pobídek na základě usnesení vlády č. 298 z 29. dubna 1998. Každý investiční projekt byl v tomto období schvalován samostatným usnesením vlády. Pobídkami udělovanými v předzákonném režimu byly bezúročné půjčky na zřízení nových pracovních míst a na školení a rekvalifikace zaměstnanců či účelové dotace na platbu daně z příjmu právnických osob.

V současné době mohou pobídky získat investoři zavádějící novou výrobu nebo rozšiřující stávající výrobu v oblasti zpracovatelského průmyslu v případě, že jejich investice je vyšší než 100, respektive 150 a 200 milionů Kč v závislosti na regionu, ve kterém má být investice realizována.¹ Platí přitom, že celková hodnota níže uvedených investičních pobídek (kromě školení a rekvalifikace) nesmí překročit 50 % (respektive 65 % u malých a středních podniků) z investice do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. O investiční pobídky žádá investor prostřednictvím agentury CzechInvest. Typy pobídek jsou následující:

- ***Sleva na dani z příjmu právnických osob*** (úplná sleva na dani až po dobu 10 let pro nově vzniklé společnosti, částečná sleva na dani až po dobu 10 let pro expandující společnosti)
- ***Hmotná podpora vytváření pracovních míst*** (až 200 tisíc Kč na jedno nové pracovní místo)²

---

¹ Mapa minimální výše investice pro získání pobídek je uvedena v příloze 1.

² Mapa poskytované hmotné podpory na pracovní místa a na rekvalifikaci je uvedena v příloze 2.

- **Hmotná podpora školení a rekvalifikace** (ve výši 35 % nákladů na školení v regionech s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti)²
- **Poskytnutí pozemku vybaveného infrastrukturou za zvýhodněnou cenu** (veřejnou podporou je rozdíl mezi realizovanou cenou a cenou tržní)
- **Převod pozemku ve vlastnictví státu za zvýhodněnou cenu**

Vzhledem k tomu, že investiční pobídky jsou formou veřejné podpory, postupuje se při jejich udělování v souladu s příslušnými pravidly EU, platnými pro oblast veřejné podpory. Na základě těchto pravidel byla vypracována regionální mapa veřejné podpory (viz přílohu 3), která stanoví maximální míru veřejné podpory v jednotlivých regionech NUTS II v ČR. Investor může v daném regionu získat na pobídkách maximálně určitý procentní podíl z investice do dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Krom procentuálního vyměření maximální výše podpory je veřejná podpora limitována také absolutně, a to maximální fixní částkou vypočtenou z předpokládané investice. (CzechInvest)

Na závěr této kapitoly je dobré zmínit, že výše citovaný Zákon o investičních pobídkách č. 72/2000 Sb. zpřísnil podmínky dodržování pobídkových smluv. Lze zde uvést případ brněnské investice firmy Flextronics, která nakonec nedodržela závazky, zahrnuté ve smlouvě o poskytnutí investičních pobídek, a přesunula výrobu do Maďarska. Pakliže by tato investice byla posuzována podle výše zmíněného zákona, musel by Flextronics nejspíše poskytnuté pobídky navrátit. Podobný případ představuje uzavření závodu IBM Storage Products v roce 2002 v maďarském Székesfehérváru (Srholec 2004).

2. Přímé zahraniční investice v rámci České republiky

V této kapitole je nastíněn stav a příliv PZI v ČR. Masivní příliv PZI do české ekonomiky započal rokem 1998 v souvislosti s vládní podporou investičních pobídek a privatizací bankovního sektoru. Stav a příliv PZI za období samostatné ČR jsou uvedeny v tabulce 1. Dosud největší roční příliv PZI byl zaznamenán v roce 2002. Za sledované období největší objem investic pocházel z Nizozemska (30 %), následovalo Německo (19 %) a Rakousko (10 %) (ČNB).

Tabulka 1: Stav a příliv PZI do ČR v letech 1993 – 2005 v mil. Kč

Rok	Stav PZI				Příliv PZI			
	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
k 1.1.1993	83 488,7			83 488,7				
1993	102 539,1			102 539,1	19 050,4			19 050,4
1994	127 533,5			127 533,5	24 994,4			24 994,4
1995	195 526,3			195 526,3	67 992,8			67 992,8
1996	234 301,1			234 301,1	38 774,8			38 774,8
1997	275 552,5	9 122,2	35 145,6	319 820,3	41 251,4			41 251,4
1998	349 879,0	14 937,5	64 351,3	429 167,8	81 947,5	5 815,3	32 205,7	119 968,5
1999	506 546,0	31 833,1	93 126,0	631 505,3	168 743,9	23 871,6	26 196,0	218 811,5
2000	641 391,6	60 826,2	116 193,8	818 411,6	134 906,4	36 870,8	20 643,9	192 421,1
2001	706 410,0	131 127,3	144 797,7	982 335,0	128 224,8	57 756,6	28 603,9	214 585,3
2002	798 060,8	215 042,1	152 426,2	1 165 529,1	205 712,7	64 348,3	7 628,5	277 689,5
2003	767 018,3	242 373,5	152 391,8	1 161 783,7	-1 539,9	60 890,3	-34,4	59 316,1
2004	800 580,3	321 262,0	158 752,5	1 280 594,8	45 724,2	75 758,7	6 360,7	127 843,6
2005	904 159,9	399 461,9	158 355,0	1 461 976,8	184 592,0	78 199,9	414,3	263 206,2

Poznámka: Údaje stavu PZI jsou platné k poslednímu dni daného roku; údaje za rok 2005 jsou předběžné.

Zdroj: Přímé zahraniční investice 2004

Bohužel není znám podíl pobídkových investic na celkových PZI do české ekonomiky. Jednoduché porovnání údajů CzechInvestu s údaji prezentovanými ČNB není možné vzhledem k odlišné metodice. ČNB zveřejňuje skutečně realizované PZI do ČR, statistiky CzechInvestu pak uvádějí u pobídkových investorů výši jejich investice na základě předložených investičních záměrů. Ty se však nakonec od skutečnosti mohou výrazně lišit. Navíc CzechInvestem uváděné výše investice jsou pak realizovány třeba v průběhu několika let, což se právě projeví ve statistikách ČNB, ale není již možné zpětné porovnání, zda šlo o pobídkového investora či ne. V souladu se zaměřením práce jsou v tabulce 2 uvedeny hlavní PZI z hlediska výše plánovaných vytvořených pracovních míst (minimálně 1 000).

Tabulka 2: PZI v ČR s největším počtem vytvořených pracovních míst k 30. 6. 2006

Společnost	Sektor	Země původu	Investice (mil. CZK)	Pracovní místa	Datum	Kraj	Místo
ASUS Czech s.r.o.	elektronický	Tchaj-wan	648,00	1 300	2004	Moravskoslezský	Ostrava
AVX Czech Republic s.r.o.	elektronický	Velká Británie	1 859,65	1 100	1998	Pardubický	Lanškroun
Black & Decker (Czech) s.r.o.	strojírenský	USA/Velká Británie	1 541,00	1 300	2002	Ústecký	Trmice
Eaton Industries s.r.o.	automobilový	USA	1 695,00	1 182	2002	Ústecký	Chomutov
FIC CZ s.r.o.	elektronický	Tchaj-wan	523,00	1 300	2001	Středočeský	Rudná u Prahy
FOXCONN CZ s.r.o.	elektronický	Tchaj-wan	2 840,00	1 930	2000	Pardubický	Pardubice
Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o.	automobilový	Jižní Korea	30 000,00	3 000	2006	Moravskoslezský	Nošovice
Progeon s.r.o.	ostatní	Indie	102,63	1 000	2004	Jihomoravský	Brno
IPS Alpha Technology	elektronické zařízení	Japonsko	2 600,00	2 000	2006	Ústecký	Žatec
KIEKERT-CS, s.r.o.	strojírenský	Německo	797,00	1 130	2004	Pardubický	Přelouč
LG.Philips Displays Czech Republic s.r.o.	elektronický	Nizozemsko	7 220,00	3 250	2000	Olomoucký	Hranice n. Moravě
Panasonic AVC Networks Czech, s.r.o.	elektronický	Japonsko	2 602,47	1 440	2000	Plzeňský	Plzeň
Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o.	elektronický	Japonsko	8 425,00	1 182	2000	Pardubický	Pardubice
Nemak Europe s.r.o.	automobilový	Mexiko	11 361,00	1 361	2000	Ústecký	Havraň
BOSCH DIESEL s.r.o.	automobilový	Německo	8 507,00	1 485	2000	Vysočina	Jihlava
SUNGWOO HITECH s.r.o.	automobilový	Jižní Korea	2 500	1 041	2005	Moravskoslezský	Ostrava - Hrabová
Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s.r.o.	automobilový	Japonsko/ Francie	29 787,61	3 000	2002	Středočeský	Kolín
Tyco Electronic Czech s.r.o.	elektrotechnický	USA	1 271,68	1 200	2000	Jihomoravský	Kuřim
VDO Česká Republika, s.r.o.	automobilový	Německo	6 271,00	1 900	2002	Středočeský	Brandýs nad Labem
ŠKODA AUTO a.s.	automobilový	Německo	6 121,80	2 150	2004	Královéhradecký, Středočeský	Kvasiny, Ml. Boleslav

Poznámka: Uvedené jsou společnosti, které čerpaly investiční pobídky nebo jiným způsobem prostřednictvím CzechInvestu investovaly (či budou investovat) v ČR. Údaje o pracovních místech jsou čerpány z investičních záměrů společnosti. Původ investora vychází v souladu s metodikou používanou v EU ze země bezprostředního investora. Konečný vlastník investice může tedy pocházet z jiné země (např. pokud mateřská společnost vlastní zahraniční afilaci, která investuje v ČR, investice je zařazena do země sídla této afilace).

Zdroj: CzechInvest

3. Analýza vlivu vybraných PZI na zaměstnanost v ČR

Vzhledem k zaměření a možnému vyznění se práce zabývá pouze pobídkovými investicemi. Vybrány byly podniky, které reprezentují nejvýznamnější PZI v ČR. Důraz byl kladen také na různorodost lokalizace a typu (odvětví) investice. V neposlední řadě byla důležitým kritériem i dostupnost věrohodných údajů. S ohledem na požadovaný rozsah práce bylo sledováno šest investic ve čtyřech regionech.

Hodnocenými investicemi jsou Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, s. r. o. v Kolíně (dále jen TPCA), Panasonic Automotive Systems Czech, s. r. o. (dále jen PASC), Foxconn CZ s. r. o. (obě v Pardubicích), Bosch Diesel s. r. o. (dále jen Bosch) a Automotive Lighting s. r. o. (dále jen AL) v Jihlavě a LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o. (dále jen LGP) v Hranicích.

TPCA byla vybrána, neboť je to doposud největší PZI do ČR na zelené louce, navíc montážní závod v blízkosti metropolitního území. Dalším důvodem je vzhledem k mediální atraktivitě této investice existence velkého množství informací a také ochota TPCA některé údaje poskytnout.

V rámci pardubického regionu byly hodnoceny dva výrobci elektroniky, společnosti PASC a Foxconn. Obě společnosti byly hodnoceny současně, neboť patří k největším zaměstnavatelům v regionu, a začaly svou výrobu přibližně ve stejnou dobu. Rozhodující pro výběr těchto investic byla též ochota společnosti PASC poskytnout požadované údaje.

V rámci jihlavského okresu jsou hodnoceny investice Bosch a AL, ve srovnání s domácím podnikem Motorpal a. s. Jmenované společnosti jsou největšími zaměstnavateli jihlavského regionu, reprezentují oblast strojírenského průmyslu s velmi podobným výrobním programem a v nedávné minulosti byly majetkově provázány. Hodnocení jen jednoho investora a jeho vlivu na zaměstnanost by bylo v tomto regionu dosti irelevantní.

Poslední hodnocenou investicí je společnost LGP v Hranicích. Tato reprezentuje dnes již neprogresivní výrobu a v budoucnu nejspíše nebude hodnocena pozitivně. Proto je sledováno, zda alespoň v předchozích letech přispěla ke snížení nezaměstnanosti v oblasti.

3.1. Hodnocení investice TPCA

Investice TPCA byla realizována v podobě továrny na zelené louce nedaleko Kolína v průmyslové zóně Ovčáry. Společnost TPCA vznikla v roce 2001 jako joint venture³ japonské společnosti Toyota Motor Corporation a francouzského konsorcia PSA Peugeot Citroën. Uvedené společnosti podepsaly v červenci 2001 smlouvu o společném vývoji a výrobě nového malého vozu, a v prosinci téhož roku oznámily svůj záměr postavit společný závod v ČR. Obě společnosti vlastní nový závod z 50 %. Bylo dohodnuto, že v TPCA bude Toyota odpovědná za vývoj a výrobu, a PSA Peugeot Citroën za nákup a logistiku. Sériová výroba začala v únoru 2005, přičemž se počítá s ročním objemem výroby 300 000 vozů (maximální kapacita 360 000), tedy s výrobou jednoho vozu za minutu. Dosažení plné výrobní kapacity bylo plánováno na první čtvrtletí roku 2006. Výroba je rozdělena rovným dílem, takže třetina vyrobených aut nese značku Toyota, třetina Peugeot a třetina Citroën. Takřka celá produkce (98 %) se vyváží zejména na trhy západní Evropy (www.tpca-cz.com).

Továrna má čtyři provozy: lisovnu, svařovnu, lakovnu a montážní linku. Přímo v závodě se vyrábí karoserie (lisovna, svařovna), která je kompletně lakována a připravena pro montáž, a následně se provádí kompletace vozu. Vyjma hlavních karosářských dílů pochází veškeré díly od externích dodavatelů a jsou zajišťovány formou subdodávek. Z ČR je dodáváno 75 % dílů, 15 % pochází z Polska a 10 % z ostatních zemí (TPCA 2004). Benzínové motory a převodovky jsou dodávány z polských závodů Toyota, dieselové motory PSA zajišťuje motorárna PSA Peugeot Citroën ve francouzském Douvrin. Podle investičního záměru měla automobilka zaměstnávat na 3 000 pracovníků, a navíc nepřímo podnítit vznik dalších přibližně 7 000 míst v návazných službách (CzechInvest 2003).

TPCA má pro potenciální zaměstnance společnosti připraven tzv. Program podpory mobility. V jeho rámci poskytuje svým pracovníkům obecní byty (město Kolín se zavázalo pro zaměstnance TPCA postavit celkem 850 bytů), finanční podporu při bydlení na ubytovnách a podporu stěhování (ta zahrnuje finanční podporu na náklady spojené s přestěhováním a jeden den placeného volna) (TPCA 2004).

---

³ Joint venture je společnost se zahraniční kapitálovou účastí, nejčastěji společný podnik, na kterém se podílí domácí a zahraniční podnik.

Společnost provádí také rekvalifikace a školení svých zaměstnanců. Aby se TPCA pojistila proti pozdějším vyšším nákladům na rekvalifikace, musí se její rekvalifikovaný zaměstnanec smluvně zavázat, že bude u TPCA pracovat minimálně po dobu 3 let. V opačném případě bude muset uhradit poměrnou část nákladů na rekvalifikaci (www.tpca-cz.com). Část výdajů na rekvalifikace pokryje stát formou poskytnuté investiční pobídky (viz níže).

TPCA má zásobování řešeno systémem Just-in-time⁴, což klade velké nároky na logistiku. V první řadě musí být koordinována výroba dodavatelských závodů a automobilky TPCA tak, aby byly díly k dispozici ve správný čas v požadovaném množství. Společnost TPCA uvádí, že „prakticky každý dodavatel rozšířil pro uspokojení poptávky TPCA svůj výrobní závod nebo postavil závod nový. Naprostá většina z těchto nových dodavatelských závodů byla postavena v České republice. Zahájení výroby v TPCA má proto mnohem širší záběr: prakticky celé jedno odvětví automobilového průmyslu se mezi lednem a únorem 2005 uvedlo do pohybu“ (TPCA 2005). TPCA se rozhodla vybudovat dodatečný logistický areál, aby vyřešila problém se zásobováním o víkendech a nemusela pod tlakem veřejnosti využít výjimku z omezení jízdy nákladních automobilů v neděli a ostatních dnech pracovního klidu.

Ke konci roku 2005 měla TPCA 3 176 zaměstnanců (ÚP Kolín 2006). Vývoj nezaměstnanosti⁵ v okrese i samotném městě Kolín v kontextu nárůstu zaměstnanosti v TPCA⁶ je zobrazen na obrázku 1. Ze srovnání vyplývají následující skutečnosti: míra nezaměstnanosti ve městě Kolín je řádově o jeden až dva procentní body nižší než za celý

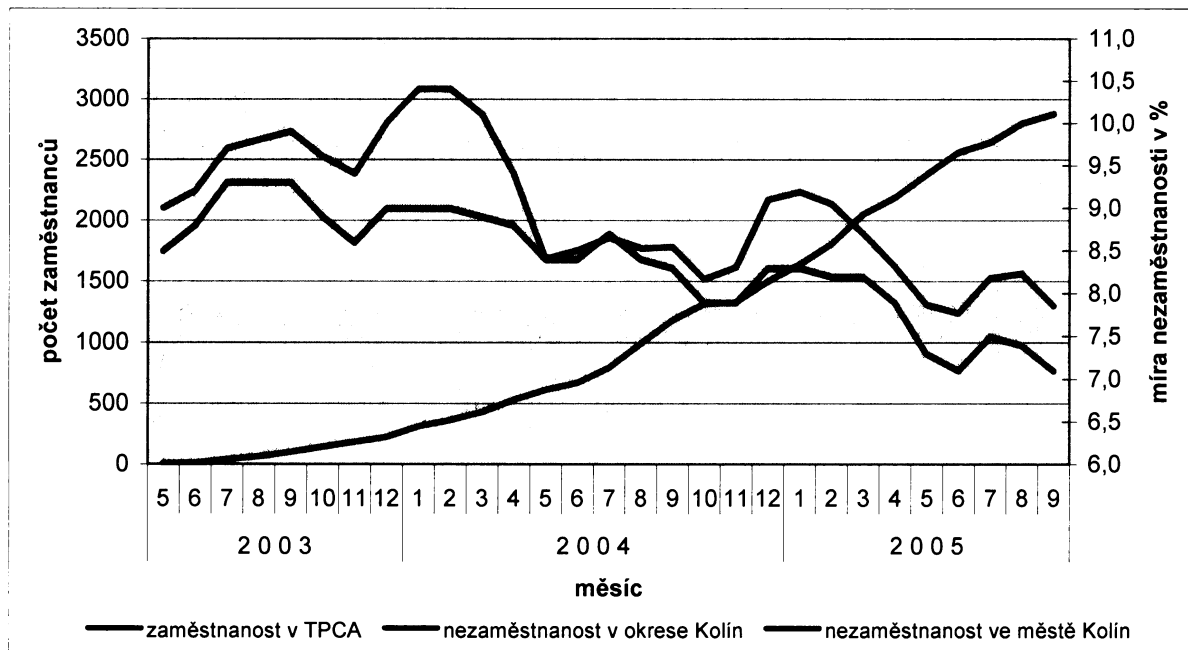
⁴ Systém Just-in-time pracuje s minimálním množstvím skladových zásob a vede k minimalizaci nákladů za skladování. Je založen na pravidelných a přesných dodávkách materiálu v požadovaném množství, kvalitě a termínu.

⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) zveřejňuje míru nezaměstnanosti od druhého pololetí roku 2004 podle nové metodiky. Uvádí se jako podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání a pracovní síly v procentuálním vyjádření. Mezi uchazeče o zaměstnání se také nově zahrnují i případní uchazeči ze zemí Evropské unie. Pracovní síla ve jmenovateli je součtem počtu zaměstnaných (z výběrového šetření pracovních sil prováděného Českým statistickým úřadem), počtu dosažitelných uchazečů a počtu cizinců pracujících v České republice. Míra nezaměstnanosti v obcích se z důvodu nedostupnosti dat o zaměstnaných na této úrovni počítá na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva. V práci jsou údaje o míře nezaměstnanosti pro okres Kolín přepočítány dle nové metodiky. Míra nezaměstnanosti dle předchozí metodiky se počítala v čitateli s počtem neumístěných uchazečů celkem, tedy i s „nedosažitelnými.“ Dle metodiky MPSV se za dosažitelné považují uchazeči o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.

⁶ Uvedený počet zaměstnanců TPCA je do března 2005 skutečný, od dubna tohoto roku je uveden plánovaný počet zaměstnanců. Je tomu tak z důvodu nedostupnosti reálných údajů a také kvůli relativní shodě mezi plánovaným a skutečně realizovaným počtem zaměstnanců v období do března 2005. Vývoj plánované a skutečné zaměstnanosti v TPCA je uveden v Příloze 6.

okres. Vývoj nezaměstnanosti v obou úrovních je nicméně podobný. Je tu patrný klesající trend s výkyvy v zimních měsících a v době letních prázdnin vlivem sezónních prací. Podrobný vývoj zaměstnanosti v TPCA a nezaměstnanosti v regionu je uveden v příloze 5.

Obrázek 1: Vývoj zaměstnanosti v TPCA a nezaměstnanosti v okrese a městě Kolín od května 2003 do září 2005

Poznámky: Uvedená míra nezaměstnanosti je na okresní úrovni podle nové metodiky a na úrovni města za roky 2005 a 2006 dle nové metodiky, za roky 2003 a 2004 dle metodiky předchozí.

Zdroj: TPCA, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Při srovnání nezaměstnanosti v jednotlivých měsících v období let 2003 – 2006 (tabulka 3) je na obou úrovních jasný klesající trend. Jedinou výjimkou jsou na úrovni okresu první čtyři měsíce roku 2004, kdy se míra nezaměstnanosti oproti stejným měsícům předchozího roku zvýšila. Je oprávněné se domnívat, že pokles míry nezaměstnanosti byl velkou měrou ovlivněn zahájením výroby v TPCA. Přesto nebyl pokles takový, jak by se dalo předpokládat vzhledem k počtu zaměstnanců automobilky. Navíc v kolínské průmyslové zóně otevřeli své provozy i další investoři. V průběhu let 2003 až 2006 klesla nezaměstnanost na okresní i obecní úrovni o dva až tři procentní body. Počet nezaměstnaných⁷ klesl na úrovni obce o 500 (z 1 500), na okresní úrovni řádově o 200 až 800, přičemž pokles byl výraznější v zimních měsících, potažmo v menším měřítku v období letních prázdnin. Tento průběh v podstatě odpovídá zaměstnanosti obyvatel regionu v TPCA, jak je uvedeno níže. Graficky znázorněn

⁷ Počtem nezaměstnaných se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání, vyjma let 2003 a 2004 na obecní úrovni. Zde jsou dostupná data pouze za neumístěné uchazeče o zaměstnání celkově.

je vývoj počtu nezaměstnaných na obrázku 2. Na výpočet míry nezaměstnanosti má pochopitelně vliv i samotná velikost pracovní síly. Suma pracovní síly se na okresní úrovni zvýšila mezi červencem 2003 a 2006 o přibližně 7 a půl tisíce (ze 46 494 na 53 935). Nárůst počtu nových pracovních míst v regionu byl tedy výraznější, než naznačoval vývoj počtu nezaměstnaných. Zde uváděné míry nezaměstnanosti a počty nezaměstnaných ovšem vychází z údajů Úřadu práce, tedy z počtu uchazečů o práci, kteří jsou touto institucí evidováni. Ovšem z informací z denního tisku (MF Dnes 2006d) vyplývá, že do TPCA nastoupili spíše lidé, které propouštěly podniky na Kolínsku, a kteří se ani nepřišli nahlásit na Úřad práce. Ze zde registrovaných nezaměstnaných nastoupilo za předchozí dva roky do TPCA pouze 120 lidí.

Tabulka 3: Míra nezaměstnanosti v okrese a městě Kolín v období 2003 - 2006

	Okres Kolín				Město Kolín			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
leden	10,1	10,4	9,2	8,1	9,7	9,0	8,3	7,2
únor	9,9	10,4	9,0	7,9	9,4	9,0	8,2	7,1
březen	9,7	10,1	8,7	7,6	9,2	8,9	8,2	7,0
duben	9,2	9,4	8,3	6,8	8,8	8,8	7,9	6,5
květen	9,0	8,4	7,9	6,3	8,5	8,4	7,3	6,0
červen	9,2	8,5	7,8	6,2	8,8	8,4	7,1	6,0
červenec	9,7	8,7	8,2	6,2	9,3	8,7	7,5	6,4
srpen	9,8	8,5	8,2	-	9,3	8,4	7,4	-
září	9,9	8,5	7,9	-	9,3	8,3	7,1	-
říjen	9,6	8,2	7,5	-	8,9	7,9	6,9	-
listopad	9,4	8,3	7,3	-	8,6	7,9	6,7	-
prosinec	10,0	9,1	7,9	-	9,0	8,3	7,1	-

Poznámka: Uvedená míra nezaměstnanosti je na okresní úrovni podle nové metodiky a na úrovni města za roky 2005 a 2006 dle nové metodiky, za roky 2003 a 2004 dle metodiky předchozí.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podle informací v denním tisku (MF Dnes 2006d) většina zaměstnanců automobilky nepochází z Kolína a okolí. Přimo z Kolína pracuje v TPCA 350 lidí (12 %), z celých středních Čech pochází jen třetina zaměstnanců. Z ostatních regionů Česka pochází nejvíce pracovníků z Moravskoslezského kraje, což je vzhledem k náborovým akcím, které automobilka pořádala, pochopitelné. Navíc 350 zaměstnanců TPCA jsou podle uvedeného zdroje cizinci, zejména ze Slovenska a Polska.

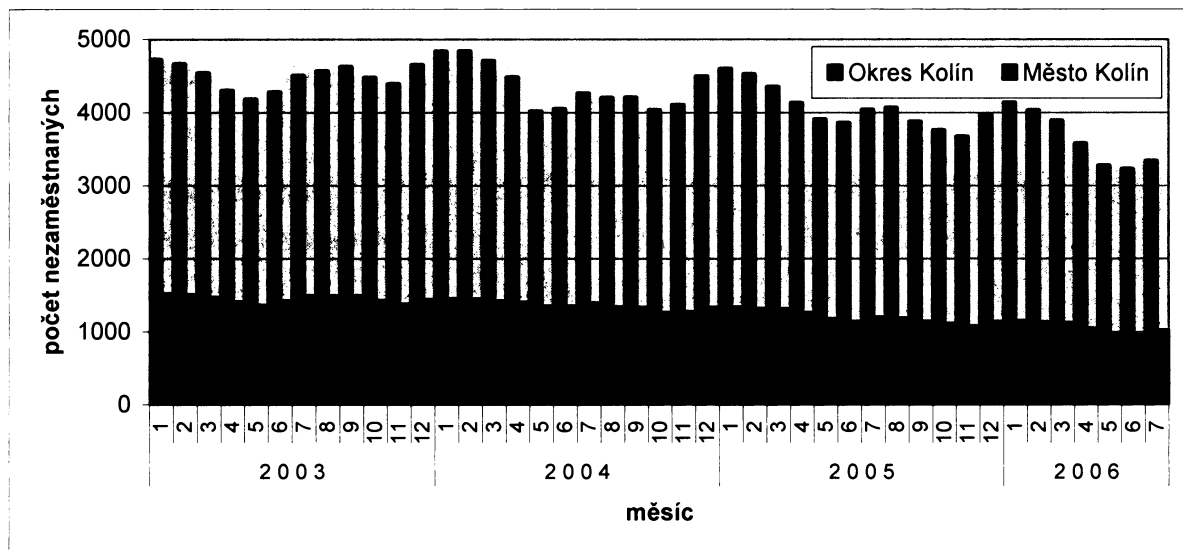
Hlavním důvodem nezájmu obyvatel Kolínska o zaměstnání v TPCA (HN 2006) je nízké platové ohodnocení a relativně dobrá sociálně ekonomická situace regionu. Proto také automobilka pořádala náborové akce v regionech s vyšší nezaměstnaností, jako jsou severozápadní Čechy, severní Morava a Slezsko. Koncem roku 2004 probíhaly hlavní náborové akce na severní Moravě⁸, hlavní náborová aktivita automobilky byla ukončena v létě 2005, kdy již zaměstnanost v TPCA dosahovala takřka své plánované kapacity. Základní měsíční plat na nejnižší pozici v TPCA činil v roce 2005 i s odměnami 17 100 Kč (základní mzda 15 000 Kč). Nutno říci, že než došlo k prvnímu lednu 2005 k plošnému navýšení platového ohodnocení všech zaměstnanců TPCA, byl základní plat i s odměnami na nejnižší pozici v TPCA 13 380 Kč (základní mzda 12 000 Kč). Pro srovnání průměrná měsíční hrubá mzda⁹ v okrese Kolín v roce 2004 byla 16 830 Kč, v Moravskoslezském kraji 16 909 Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda pomocných a nekvalifikovaných pracovníků byla v roce 2004 ve Středočeském kraji 12 416 Kč, v kraji Moravskoslezském 11 766 Kč, průměrná mzda pracovníků obsluhujících stroje a zařízení byla ve stejném roce ve Středočeském kraji 17 710 Kč a v kraji Moravskoslezském 17 839 Kč. Vzhledem k tomu, že pro zaměstnání na nižších pozicích v TPCA nebylo v podstatě potřeba žádné odborné vzdělání, neboť automobilka si své zaměstnance vyškolila sama, jsou pro představu lepší údaje o průměrných mzdách nekvalifikovaných pracovníků. Zde je jasně vidět, že základní plat na nejnižší pozici v TPCA bez odměn byl pod úrovní průměrného platu takových pracovníků ve Středočeském kraji, lehce pak nad hodnotou takové mzdy na severní Moravě. Pro větší ochotu obyvatel severní Moravy pracovat pro TPCA navíc mluví složitější sociální situace tohoto regionu zahrnující zejména vysokou nezaměstnanost. Přesto se dá považovat plošné zvýšení platů v TPCA za nevyhnutelné. Zvláště v kontextu vysoké fluktuace zaměstnanců v TPCA, se kterou se automobilka potýkala a potýká po zavedení sériové výroby (Bautzová 2006, ÚP Kolín 2006). Jsou uváděny nejrůznější důvody tohoto stavu, např. z pohledu zaměstnanců vysoká náročnost práce v TPCA, nedostatek bytů pro zaměstnance, které se zavázal stát spolu s městem Kolín postavit, a zároveň vysoké nájemné v nich. Namísto je také domněnka, zda se v souvislosti s ponecháním trvalého bydliště na severní Moravě u řady zaměstnanců TPCA odtud nechystají tito vrátit na sever Moravy, až začne vyrábět (pokud se tak stane) automobilka Hyundai u Nošovic. Obecně je také

⁸ Během listopadu a prosince 2004 a ledna 2005 proběhlo 24 náborových dnů TPCA v 19 městech severní Moravy a Slezska – Javorníku, Jeseníku, Bruntále, Krnově, Vrbně pod Pradědem, Rýmařově, Bohumíně, Ostravě, Trinci, Frýdku-Místku, Orlově, Karvině, Havířově, Českém Těšíně, Novém Jičíně, Kopřivnici, Odrách, Bílovcích, Frenštátě pod Radhoštěm, Opavě a Vítkově.

⁹ Do výpočtu průměrné mzdy jsou zahrnuty podniky se sídlem v okrese (kraji) bez podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců.

v souvislosti s relativně malým zájmem o zaměstnání v TPCA zmiňován až příliš štedrý sociální systém v ČR. TPCA motivuje své pracovníky k získání dalších zaměstnanců odměnou ve výši 14 000 Kč. Tu dostane každý, kdo sežene nového zaměstnance, který v TPCA zůstane nejméně tři měsíce (MF Dnes 2006e).

Obrázek 2: Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese a městě Kolín v období 2003 - 2006

Poznámka: Počtem nezaměstnaných se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání, vyjma let 2003 a 2004 na obecní úrovni. Zde jsou uvedeni neumístění uchazeči o zaměstnání celkově.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Celková výše investice společností Toyota a PSA do automobilky je dle investičního záměru 23,5 miliardy Kč, včetně výzkumu, vývoje a nákladů na spuštění závodu však až 1,5 miliardy Euro, tj. asi 45 miliard Kč (www.tpca-cz.com). Maximální míra veřejné podpory v případě této investice činila 15 % z předloženého investičního záměru, tj. 3 525 mil. Kč. Celková investice byla společností TPCA plánována takto:

- pozemky a příprava staveniště 330 mil. Kč (první rok 237 mil. Kč, druhý rok 93 mil. Kč)
- budovy 5 130 mil. Kč (první rok 117 mil. Kč, druhý rok 5 013 mil. Kč)
- stroje a jejich instalace 15 440 mil. Kč (druhý rok 1 175 mil. Kč, třetí rok 14 265 mil. Kč)
- nehmotná aktiva – nepatentované know-how 2 600 mil. Kč (druhý rok 616 mil. Kč, třetí rok 1 984 mil. Kč).

Z rozčlenění investice je vidět, že její převážnou část (přes 15 mld. Kč) tvoří náklady na stroje a jejich instalace. Jak však již bylo v jedné z předchozích kapitol nastíněno, celková výše nemusí být proinvestována zrovna v ČR, což může platit právě u nákupu technologií. TPCA

údajně v ČR investovala jen necelé dvě miliardy Kč za platbu stavebním firmám, což by v konečném součtu znamenalo vyšší sumu veřejné podpory než samotné investice v ČR (HN 2005a).

Této investici byly přislíbeny všechny investiční pobídky, které jsou investorům v Česku k dispozici. O přislíbení pobídek bylo rozhodnuto v srpnu 2004. Uvedenými pobídkami jsou:

- sleva na dani z příjmu právnické osoby (v tomto případě úplná sleva na dani z příjmu po dobu maximálně deseti let)
- hmotná podpora na tvorbu nových pracovních míst (ve výši 80 000 Kč za každé nově vytvořené pracovní místo)
- hmotná podpora na školení a rekvalifikace
- převod technicky vybaveného pozemku z vlastnictví státu za zvýhodněnou cenu

TPCA byla poskytnuta veřejná podpora formou prodeje pozemků v průmyslové zóně Kolín-Ovčáry, zhodnocených terénními úpravami, za zvýhodněnou cenu 200 Kč za m². Celková výměra pozemků byla 1 242 591 m². Prodejní cena pozemků za zvýhodněnou cenu tedy činila 248 518 200 Kč. Podle znaleckého posudku byla tržní cena pozemku včetně terénních úprav 1 050 Kč/m² a celková tržní cena pozemku tedy byla 1 304 720 550 Kč. Na základě této poskytnuté podpory TPCA ušetřila 1 056 202 350 Kč, respektive byla jí udělena veřejná podpora v této výši.¹⁰

Strop veřejné podpory v případě investice TPCA byl 3 525 mil. Kč. TPCA byla tato částka přislíbena formou investičních pobídek, které byly již uvedeny výše. Stát spolu s městem Kolín se navíc zavázaly postavit pro zaměstnance TPCA 850 nových bytů. Tato investice bude stát 747 milionů Kč. Částečně bude pokryta státní dotací 335,5 mil. Kč, zbytek nákladů (411,5 mil. Kč) pokryje město Kolín. Podle odhadů jsou celkové investice města spojené s TPCA ve výši 1,1 miliardy Kč, z toho tři čtvrtiny na rozvoj průmyslové zóny (www.mukolin.cz). V souvislosti s investicí byla schválena stavba obchvatu města Kolína a také napojení průmyslové zóny Kolín-Ovčáry na budoucí dálnici D11. Pro technické

---

¹⁰ Poskytnutí této veřejné podpory, lépe řečeno výjimku ze zákazu veřejné podpory v této výši posuzoval Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Výjimka byla udělena pod podmínkou, že investice na těchto pozemcích bude zachována po dobu 5 let ode dne právní moci kolaudačního rozhodnutí na první stavbu nebo část stavby, již se prodej pozemků za zvýhodněnou cenu týká. ÚOHS dospěl k závěru, že je zajištěna vyváženost mezi narušením hospodářské soutěže a výhodami, vyplývajícími pro Českou republiku z této investice.

vybavení průmyslové zóny včetně výstavby přípojky k dálnici D11 vláda přislíbila poskytnutí celkem 900 miliónů Kč v letech 2002 až 2004. Přehled nákladů státu a města Kolín v souvislosti s TPCA je uveden v tabulce 4. Vláda dokonce udělila výjimku pro jízdy kamionů zásobujících TPCA i o víkendech, té nakonec TPCA pod tlakem veřejnosti nevyužívá. Náklady na dálniční obchvat apod. do výsledné sumy veřejné podpory nezapočítávám, neboť jejich výstavba by byla nejspíše v budoucnu realizována i bez investice TPCA.

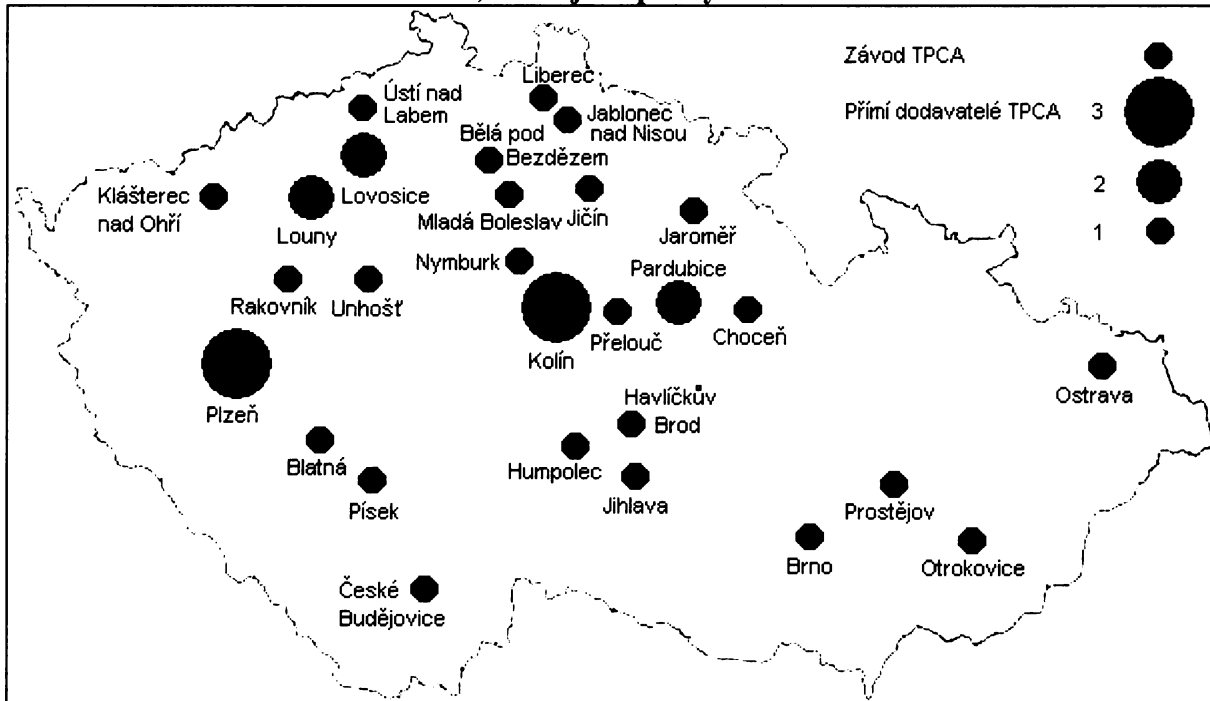
Tabulka 4: Výše veřejných nákladů na TPCA včetně investičních pobídek

	Částka v mil. Kč
Investiční pobídka	3 525
- z toho na odkup pozemku	1 056
Náklady státu	900
Náklady města Kolín	1 100
- z toho na byty	411
NÁKLADY CELKEM	5 525

Zdroj: CzechInvest, www.mukolin.cz, www.ihned.cz

Při investici TPCA do ČR bylo zdůrazňováno vedle přímých pracovních míst v továrně i vytvoření dalších 7 000 u jejích dodavatelů (CzechInvest 2003). Jelikož TPCA informace o svých dodavatelích neposkytla, bylo prakticky nemožné shromáždit jejich celkový souhrn. Na obrázku 3 jsou alespoň uvedeny PZI v ČR od roku 1999, které jsou zároveň přímými dodavateli TPCA. Z logických důvodů se jedná o PZI evidované CzechInvestem. Seznam těchto dodavatelů je uveden v příloze 6. Zahrnuje jak tradiční dodavatele, jako jsou společnosti Barum či Akuma, tak ve velké míře zejména japonské investice na zelené louce. To je potvrzením, že automobilka si i v nové lokalitě zachovává své tradiční dodavatele. To ostatně ve velké míře platí i pro tyto dodavatelské závody, které tak často nejsou příležitostí ani pro malé a střední firmy v regionu coby nepřímé dodavatele (Schejbal 2006). V této souvislosti stojí za zmínku, že obecně drtivá většina dodavatelů automobilového průmyslu v ČR je pod kontrolou zahraničního kapitálu (Handl, Johánek 2006).

Obrázek 3: Lokalizace PZI do ČR, které jsou přímými dodavateli TPCA

Zdroj: TPCA, vlastní šetření

Některé dodavatelské společnosti investovaly v ČR přímo v souvislosti s investicí TPCA. Např. společnosti NYK Logistics a Gefco zajišťují pro TPCA logistické služby a sídlí v jejím sousedství v kolínské průmyslové zóně. Některé další investice TPCA vůbec neovlivnila, další si vybraly ČR z důvodu její strategické polohy či kvůli dodávkám pro koncern Toyota v celé Evropě. Uvedené informace byly zjišťovány formou přímého dotazu investora, bohužel však (celkem podle očekávání) odpověděla pouze část dotázaných společností. Odpovědi jsou uvedeny v tabulce 5.

Vzhledem k těžko dostupným datům lze těžko hodnotit nepřímý vliv TPCA na zaměstnanost u jejích dodavatelů. K tomu by bylo potřeba informací přímo od dotčených firem.

TPCA ovšem také nepřímo ovlivnila příchod dalších investorů do Česka, kteří ani jejími přímými dodavateli nejsou. Např. z důvodu investice společnosti Futaba v Havlíčkově Brodě (která je přímým dodavatelem TPCA, viz tabulku 5) realizoval v Kolíně její dodavatel, britsko-japonská společnost Mi-King, výstavbu závodu na zpracování ocelových svitků (www.czechinvest.cz).

Tabulka 5: Vliv TPCA u přímých dodavatelů

Společnost	Vliv TPCA
Cadence Innovation, k.s.	navýšení počtu zaměstnanců
Tokai Rika CZ s. r. o.	navýšení počtu zaměstnanců
Futaba Czech, s.r.o.	jeden z důvodů investice v ČR
Fuji Koyo Czech, s.r.o.	navýšení počtu zaměstnanců o 30
Wagon Automotive spol. s r.o.	ne
Barum Continental s. r. o.	ne
Denso Manufacturing Czech s.r.o.	ne
Aisin Europe Manufacturing Czech s.r.o.	ne
Hayes Lemmerz Autokola, a. s.	ne
RONAL CR s.r.o.	ne
Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o.	navýšení počtu zaměstnanců
Gefco s. r. o.	investice kvůli spolupráci s TPCA
NYK Logistics s.r.o.	investice kvůli spolupráci s TPCA

Zdroj: vlastní šetření

V souhrnu investice TPCA napomohla snížit nezaměstnanost v regionu, a to jak přímo pracovními příležitostmi v továrně, tak i skrze vliv na příchod dalších zahraničních investorů do Kolína.

3.2. Hodnocení investic PASC a Foxconn

V rámci pardubického regionu jsou hodnoceny dvě PZI: společnosti Panasonic Automotive Systems Czech, s. r. o. (PASC) a Foxconn CZ s. r. o. Oba podniky mají své výrobní provozy v Pardubicích, patří k největším zaměstnavatelům regionu a zahájily výrobu přibližně ve stejnou dobu.

PASC patří do evropské skupiny Panasonic Automotive Systems Europe, která dodává audiotechniku pro automobilky Volkswagen, Audi, Honda, Suzuki, Porsche, koncern DaimlerChrysler a také pro kolínskou automobilku TPCA. Roční produkce pardubické továrny této společnosti dosahuje téměř dvou milionů autorádií.

Záměr investice v Pardubicích byl oznámen v roce 2000, v dubnu dalšího roku byly společnosti přislíbeny investiční pobídky. V březnu 2001 byla založena společnost Matsushita Communication Industrial Czech, s. r. o.¹¹ a byla podepsána smlouva o smlouvě budoucí mezi

¹¹ To je původní název společnosti PASC. V červnu 2003 došlo na přejmenování společnosti na Panasonic Mobile & Automotive Systems Czech, s. r. o., v květnu 2006 pak společnost dostala svůj současný název.

městem Pardubice a společností o odkupu pozemků pro stavbu nového závodu. V červenci 2001 byla zahájena výroba autorádií v dočasných prostorách v Opočínku u Pardubic, v březnu 2002 byla nová továrna zkolaudována a slavnostně otevřena. PASC dříve vyráběl i mobilní telefony, nyní se již soustředí jen na výrobu autorádií. Pardubický závod zaměstnává více než 1 200 lidí. V letech 2004, 2005 a 2006 získal závod ocenění za jednoho ze tří nejlepších zaměstnavatelů regionu.

Společnost Foxconn byla v ČR založena v květnu 2000 jako regionální výrobní centrála skupiny Foxconn v Evropě. Tehdy společnost odkoupila areál zkrachovalé HTT Tesly za 102 milionů Kč, jedná se tedy o příklad investice do tzv. brownfields. První výrobky byly vyskladněny v září téhož roku, v dubnu 2002 byla otevřena nová hala a vyroben milióny počítačů. Plná kapacita výroby byla dosažena ke konci roku 2002. Firma patří do skupiny předního světového výrobce počítačových komponentů Hon Hai z Tchaj-wanu. V Pardubicích vyrábí právě počítačové komponenty a montuje počítače. Foxconn patří k firmám s největšími tržbami v ČR a v roce 2004 byl druhým největším vývozcem v ČR. V roce 2005 byl podnik v pořadí tržeb za nefinanční podniky v ČR na desátém místě (www.czechtop100.cz).

Přehled vývoje počtu zaměstnanců ve společnostech PASC a Foxconn je uveden v tabulce 6. Společnost PASC zaznamenala velmi pozvolný nárůst zaměstnanosti, oproti Foxconnu. Pro tento podnik bohužel chybí údaje k roku 2001, ale vzhledem k zahájení výroby v tomto roce se dá předpokládat, že počet zaměstnanců se v průběhu tohoto roku zvýšil skokově.

Tabulka 6: Vývoj počtu zaměstnanců ve společnostech PASC a Foxconn

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PASC	217	664	889	811	870	1 290
Foxconn	-	1 796	2 131	2 324	3 200	-

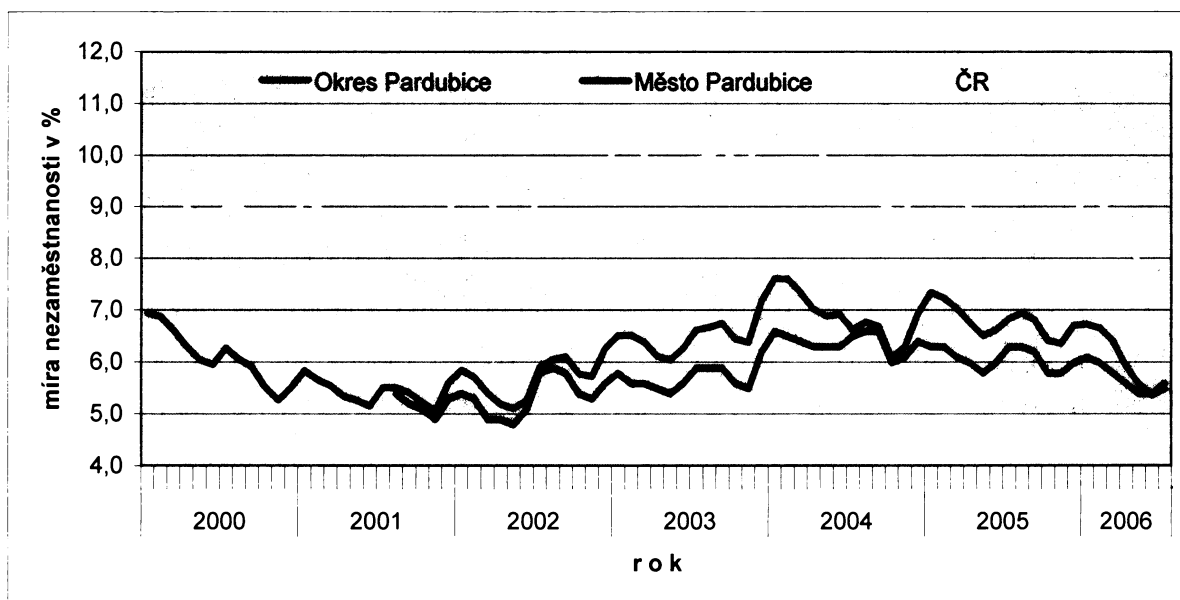
Poznámka: Pro počet zaměstnanců Foxconn v letech 2001 a 2006 nejsou dostupná data

Zdroj: PASC, 100 nej..., CzechInvest

Vývoj nezaměstnanosti v okrese a městě Pardubice je uveden na obrázku 4. Patrné jsou opět sezónní výkyvy a nižší míra nezaměstnanosti na úrovni města než okresu (s výjimkou července 2006). Vývoj míry nezaměstnanosti za pardubický okres koresponduje s vývojem na úrovni celé ČR. Snížení nezaměstnanosti na začátku sledovaného období se tedy dá spíše přičíst celkové ekonomické situaci v zemi než zahájení výroby ve společnosti Foxconn. Rozhodně se tedy nedá prokázat vliv sledovaných investic na snížení nezaměstnanosti

v regionu. Naopak, v období od roku 2004 dochází k většímu přiblížení křivek, na celostátní úrovni tedy nezaměstnanost klesá rychleji. V této době je již ale nárůst zaměstnanosti v obou sledovaných podnicích natolik pozvolný, že se nemusí ve statistice projevit.

Obrázek 4: Míra nezaměstnanosti v okrese a městě Pardubice a v ČR v období 2000 – 2006

Poznámka: Uvedená míra nezaměstnanosti je na okresní úrovni od července 2004 a na úrovni města za roky 2005 a 2006 podle nové metodiky, za předchozí období na obou úrovních dle metodiky předchozí. Pro míru nezaměstnanosti na úrovni města před srpnem 2001 nejsou dostupná data.

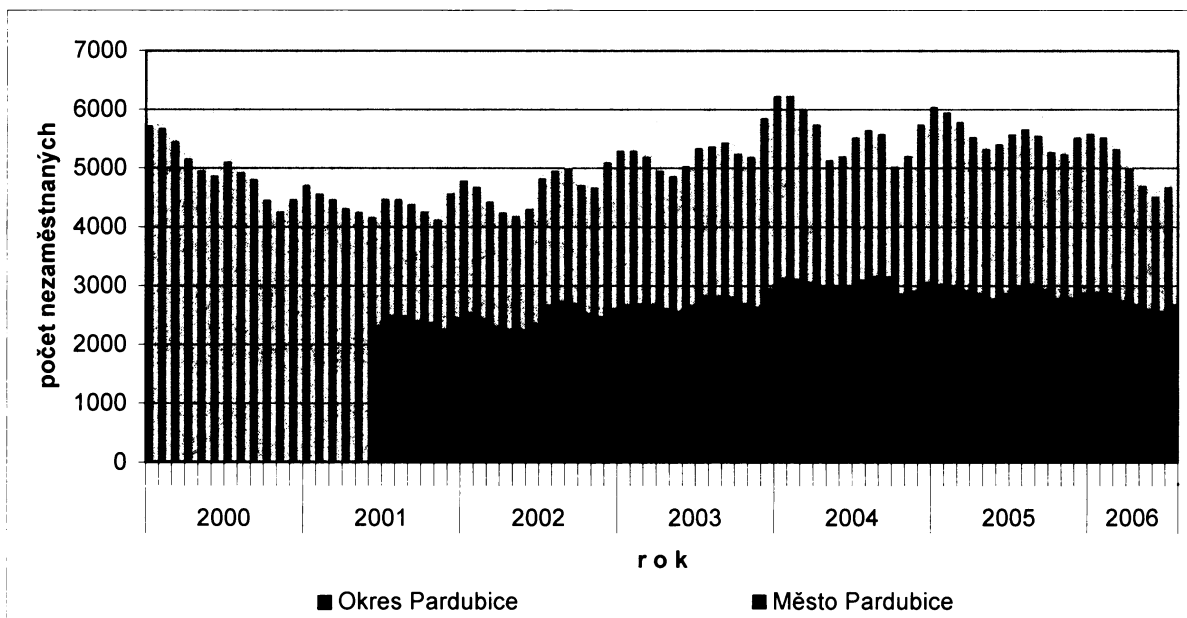
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Počet nezaměstnaných (na obrázku 5) vykazuje na okresní úrovni opět velkou rozkolísanost. Celkový trend je do konce roku 2001 mírně klesající, poté počet nezaměstnaných roste. V roce 2006 se zdá být pokles výraznější než v předchozích letech a být příslibem celkové klesající tendence do budoucna. Na obecní úrovni má celkový vývoj svůj vrchol v roce 2004, od té doby je počet nezaměstnaných klesající.

Rozhodně tedy není patrný zvláště výrazný pokles nezaměstnanosti v souvislosti s hodnocenými investicemi. Přesto zde společnost Foxconn naráží na nezáměr uchazečů o práci v podniku. Třetinu zaměstnanců společnosti tvoří Slováci (www.foxconn.cz). Co také stěžuje bezprostřední hodnocení vlivu podniku na zaměstnanost, je velká proměnlivost počtu pracovníků. Foxconn pružně reaguje na poptávku, a proto u něj velká část zaměstnanců pracuje přes personální agentury (www.foxconn.cz). To, že se náběh výroby Foxconnu nezobrazil ve statistikách může být též tím, že Foxconn převzal část zaměstnanců bývalé

Tesly. Ve společnosti PASC pracuje 180 cizinců, z místa továrny a blízkého okolí pochází na 1 000 zaměstnanců (vlastní šetření).

Obrázek 5: Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese a městě Pardubice v období 2000 – 2006

Poznámka: Počtem nezaměstnaných se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání na okresní úrovni od července 2004 a na úrovni města za roky 2005 a 2006. V ostatních případech jsou uvedeni neumístění uchazeči o zaměstnání celkově. Pro počet nezaměstnaných na úrovni města před červnem 2001 nejsou dostupná data.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Výše investice PASC byla či měla být podle předloženého investičního záměru 8 425 mil. Kč. Strop veřejné podpory byl 2 286 mil. Kč. Společnost získala investiční pobídku v podobě desetileté slevy na dani z příjmu a osvobození od dovozních cel na stroje a zařízení (CzechInvest 2001a). V investičním záměru se společnost zavázala k vytvoření 1 182 pracovních míst. Tento plán PASC překročil na 1 290 zaměstnanců v roce 2006 (vlastní šetření).

Podnik PASC má pouze tři přímé dodavatele materiálu z ČR. Jejich přehled je uveden v tabulce 7 a znázorněn obrázkem 6. Podíl tuzemských dodavatelů na celkovém počtu jsou 3 % (vlastní šetření).

Společnost AVX byla založena v Lanškrounu v prostorách bývalé Tesly již v roce 1992 a jejím vlastníkem je japonský koncern Kyocera. V ČR vyrábí AVX tantalové čipové kondenzátory a konektory, v Lanškrounu a Uherském Hradišti zaměstnává 4 400 lidí

(CzechInvest 2004b). Podnik se rozšířil o 1 100 zaměstnanců, ale již v roce 1999, před investicí PASC. Dá se tedy předpokládat, že v souvislosti se spoluprací s PASC nedošlo k (velkému) navýšení výroby, které by si vyžadovalo investice.

Tabulka 7: Dodavatelé PASC z ČR v roce 2006

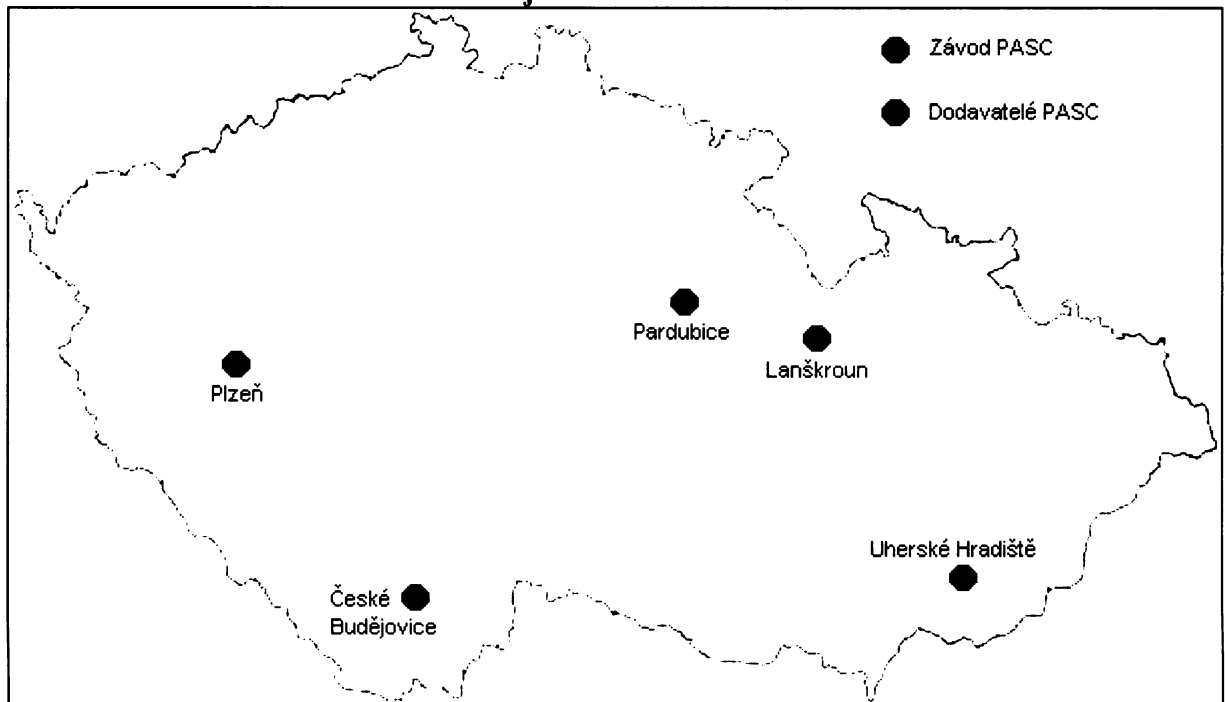
Firma	Místo	Počet zaměstnanců
AVX Czech Republic s.r.o.	Lanškroun, Uherské Hradiště	4 400
DAIHO (CZECH) s.r.o.	Plzeň	300
KeyTec s.r.o.	České Budějovice	245

Zdroj: CzechInvest, PASC, KeyTec

Podnik Daiho (Czech) je PZI japonské společnosti Daiho. V Plzni-Borských polích měla dle investičního záměru proinvestovat 617 milionů Kč. Hlavní výrobní náplní je lisování plastových skříní pro televizory Panasonic, který má svůj výrobní závod také v Plzni, což byl hlavní důvod investice Daiho v této lokalitě. Výroba byla zahájena v roce 2001.

Firma KeyTec je dodavatelem kovových a plastových komponentů zejména pro elektronický a automobilový průmysl. Firma začala v ČR vyrábět v květnu 1994 a v souvislosti se spoluprací s PASC nenavýšila počet zaměstnanců (vlastní šetření).

Obrázek 6: Umístění závodu PASC a jeho dodavatelů v ČR

Zdroj: PASC

U společnosti Foxconn nejsou dostupné údaje o dodavatelské základně a podnik je odmítl poskytnout. Vzhledem k předchozímu případu se dá nicméně očekávat podobné zastoupení domácích firem.

Do koupi HTT Tesly Pardubice investoval Foxconn 102 milionů Kč. V roce 2002 Foxconn otevřel novou výrobní halu na zelené louce. Celkem v Pardubicích investoval 1,8 miliardy Kč (HN 2002). V roce 2004 měl podnik v plánu otevřít hi-tech opravárenské centrum a zahájit výrobu LCD monitorů. Opravárenské centrum by mělo zaměstnat na 300 inženýrů (HN 2004). Výroba monitorů by měla navýšit počet zaměstnanců až o 1 500.

3.3. Hodnocení investic Bosch Diesel a Automotive Lighting

Společnost Bosch Diesel s.r.o. (dále jen Bosch) v Jihlavě byla založena 4. ledna 1993 jako joint venture německé firmy Robert Bosch GmbH ze Stuttgartu a jihlavského strojírenského závodu Motorpal a.s. V roce 1996 se firma Robert Bosch GmbH stala jediným vlastníkem společnosti Bosch v Jihlavě. Výrobní program zahrnuje komponenty automobilové techniky, konkrétně vstříkovací zařízení pro naftové motory. K zákazníkům podniku patří velká část automobilových společností, např. BMW, Volvo, DaimlerChrysler, Peugeot, Renault, Volkswagen, Hyundai, Audi, Toyota, Honda ad. (CzechInvest 2005). Již po několik let je Bosch největším zaměstnavatelem v kraji Vysočina (ÚP Jihlava 2006). I nadále plánuje rozšiřování výroby. V ČR je hned několik nezávislých dceřinných firem skupiny Robert Bosch GmbH. Výrobní závody Bosch se vedle Jihlavy nachází ještě v Českých Budějovicích (Robert Bosch s. r. o.) a v Brně (Bosch Rexroth s. r. o.). Obchodní aktivity skupiny Bosch zajišťují společnosti v Praze (Robert Bosch odbytová s. r. o., Bosch Security Systems s. r. o.). V Jihlavě má Bosch celkem tři závody včetně nejnovějšího s asi 3 800 zaměstnanci, postaveného na zelené louce v průmyslové zóně Pávov.

Společnost Automotive Lighting, s. r. o. (dále jen AL) vznikla v roce 1999 vyčleněním z firmy Bosch Diesel. Výrobu zahájila ještě jako součást této společnosti na podzim 1997 (tehdy zaměstnávala 114 lidí), v květnu 1999 AL vznikla jako joint venture firmy Robert Bosch GmbH a italské společnosti Magneti Marelli (každá měla poloviční podíl). Od roku 2004 byla 100% vlastníkem AL společnost Magneti Marelli, nyní je ve vlastnictví taktéž italského koncernu Fiat (www.al-lighting.cz). AL má své výrobní prostory v jihlavské průmyslové zóně Pávov. Výrobní program společnosti zahrnuje produkci světlometů

a osvětlovacích těles pro automobily. Společnost je dodavatelem automobilek DaimlerChrysler, General Motors, BMW, Porsche, Honda, Volkswagen, Audi, Ford nebo Alfa Romeo. V roce 2004 rozšířila AL své výrobní provozy, i do budoucna plánuje výrazné rozšíření výroby (www.al-lighting.cz).

Motorpal a. s. Jihlava je tradičním českým strojírenským podnikem. Jako akciová společnost existuje Motorpal od 1. 1. 1991, dnem 1. 1. 1996 byl privatizován (www.motorpal.cz). Hlavní činností je výroba vstřikovacích zařízení pro vznětové motory a příslušenství. V důsledku nedostatku zakázek probíhala v podniku rozsáhlá restrukturalizace (již minimálně od roku 2002), došlo k výraznému snížení počtu zaměstnanců (největší snížení o 500 zaměstnanců v 1. pololetí 2004), v roce 2005 se situace podniku relativně stabilizovala (ÚP Jihlava 2005).

Vývoj zaměstnanosti ve zmiňovaných hlavních podnicích v Jihlavě a potažmo jihlavském okrese je znázorněn v tabulce 8. Výrazné navýšení počtu zaměstnanců zaznamenal podnik Bosch (takřka na trojnásobek stavu v roce 2000), v menší míře i vzhledem k jeho velikosti podnik Automotive Lighting. Ve společnosti Motorpal došlo již ke zmiňovanému úbytku zaměstnanců v důsledku restrukturalizace. Dohromady se nicméně zaměstnanost v těchto stěžejních strojírenských podnicích meziročně ve sledovaném období zvýšila, pouze s výjimkou v letech 2003 a 2004, kdy došlo právě k největší ztrátě zaměstnanců v Motorpalu. Zatímco v roce 2000 byl Motorpal ze sledovaných podniků největším zaměstnavatelem, o pět let později již výrazně dominuje Bosch, a také AL má větší počet pracovníků než Motorpal.

Tabulka 8: Počet zaměstnanců u největších zaměstnavatelů v okrese Jihlava v letech 2000 – 2005

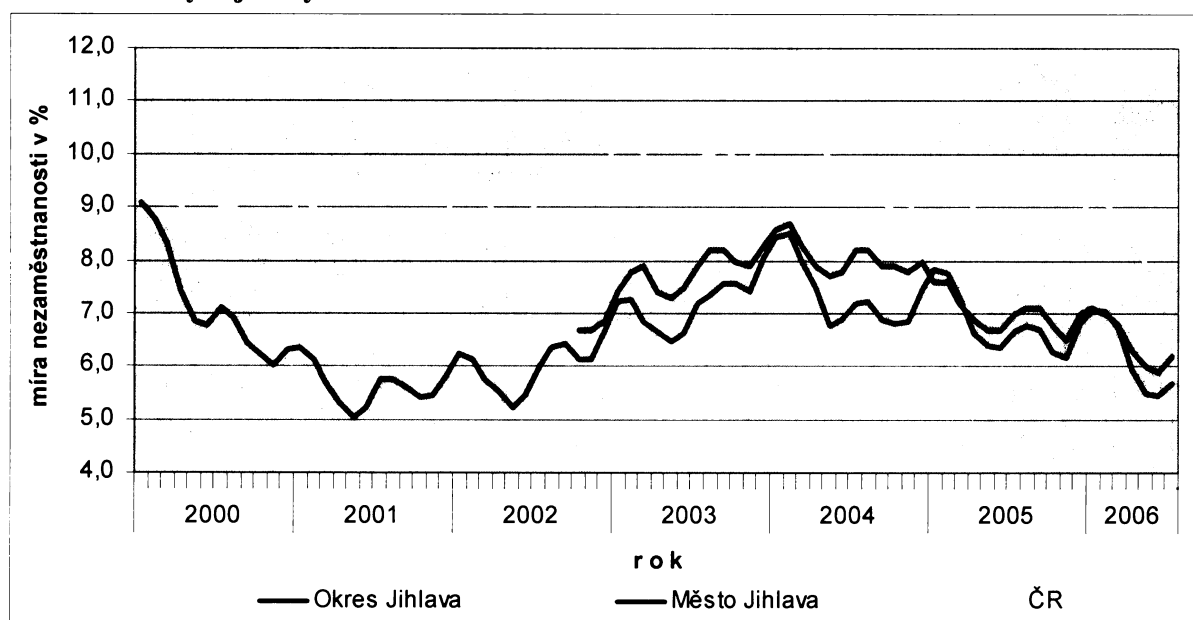
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bosch Diesel	2 233	4 108	4 503	4 519	5 010	6 119
Automotive Lighting	983	1 028	1 023	1 088	1 487	1 620
Motorpal	2 693	2 827	2 649	1 884	984	975
Celkem	5 909	7 963	8 175	7 491	7 481	8 714

Zdroj: ÚP Jihlava 2003 – 2006

I vzhledem k výše zmiňovaným skutečnostem se tedy nedá očekávat výrazný pokles nezaměstnanosti v regionu, jak by tomu nasvědčoval vývoj zaměstnanosti pouze ve společnosti Bosch. Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese a městě Jihlava je uveden na obrázku 7. V letech 2000 a 2001 míra nezaměstnanosti skutečně významně poklesla (o 2 až 3% body za celý okres). Jednalo se tedy o výrazně hlubší pokles než na úrovni státu. Jde

právě o období největšího přírůstku zaměstnanosti ve firmě Bosch Diesel. Růst téměř o 2 000 míst koresponduje se stejně velkým poklesem počtu nezaměstnaných (viz obr. 8). Poté již vývoj víceméně kopíruje stav nezaměstnanosti na republikové úrovni. Relativní pokles nezaměstnanosti nastal v roce 2004. Byl to sice rok nejvýraznější ztráty zaměstnanců u Motorpalu, ale nárůst zaměstnanosti u obou zahraničních společností tento pokles vyrovnal (viz tabulku 7, kdy je součet počtu zaměstnanců ve sledovaných podnicích za roky 2003 a 2004 v podstatě neměnný). V dalším průběhu míra nezaměstnanosti klesá, což se dá přičítat vlivu Bosche a AL, ale i dalších zahraničních investorů v regionu. Za zmínku též stojí, že za většinu sledovaného období, kdy byla dostupná míra nezaměstnanosti i za město Jihlava, je tato vyšší než na úrovni okresu.

Obrázek 7: Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese a městě Jihlava v období 2000 – 2006

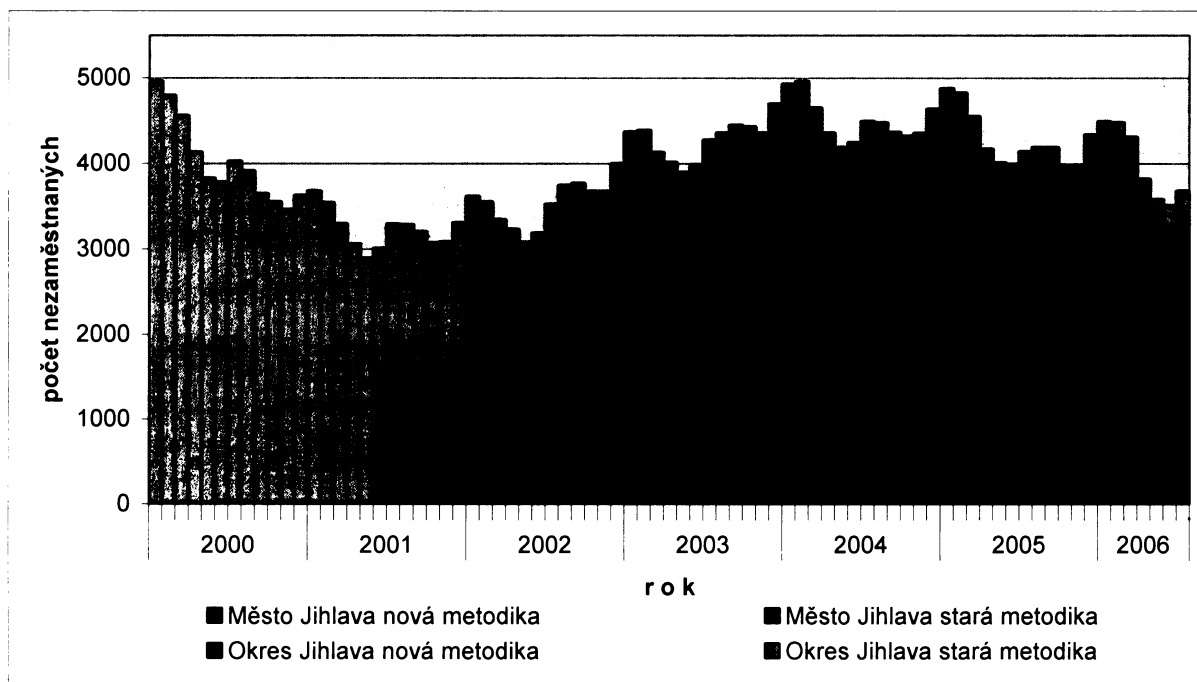
Poznámka: Uvedená míra nezaměstnanosti je na okresní úrovni od roku 2002 a na úrovni města za roky 2005 a 2006 podle nové metodiky, za předchozí období na dle metodiky předchozí.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Vývoj počtu nezaměstnaných za okres a město Jihlava dokumentuje obrázek 8. Vývoj počtu nezaměstnaných na okresní úrovni přitom významně koresponduje s vývojem v okresním městě a obecně s vývojem míry nezaměstnanosti. Je tu patrný pokles do konce roku 2001, poté nárůst s kulminací mezi lety 2003 a 2004, následuje opětovný pokles. Uvedený proces je v menším rozsahu patrný i na úrovni města, kde ovšem bohužel chybí konkrétní údaje před červnem 2001.

Obrázek 8: Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese a městě Jihlava v období 2000 – 2006

Poznámka: Počtem nezaměstnaných dle nové metodiky se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání, dle staré metodiky jsou uvedeni neumístění uchazeči o zaměstnání celkově. Pro počet nezaměstnaných na úrovni města před červnem 2001 nejsou dostupná data.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Vzhledem k perifernosti regionu v rámci ČR se ovšem relativně malý pokles míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných dá přičítat nejen nedostatku pracovních příležitostí, ale také nízkému počtu vhodných pracovníků či nízké ochotě pracovat. V jihlavském okrese převládají volná pracovní místa zejména ve strojírenství pro všechny typy vzdělání – od strojírenských dělníků se základním vzděláním přes pracovníky vyučené až k vysokoškolsky vzdělaným specialistům. Největší vliv na takovou situaci na trhu práce mají samozřejmě obě sledované PZI. Přesto či právě proto jsou i ve strojírenských provozech zaměstnávání stále ve větší míře cizinci, hlavně ze Slovenska (ÚP Jihlava 2006). Svůj vliv na to má samozřejmě i možnost nižšího platového ohodnocení těchto pracovníků.

Podle jihlavského úřadu práce je i přes dostatek volných míst relativně vysoký počet uchazečů o zaměstnání s odpovídající kvalifikací stále v evidenci úřadu. Důvodem jsou zdravotní omezení, péče o malé děti, nevyhovující dopravní spojení do zaměstnání, špatné předchozí pracovní výsledky, které případné zaměstnavatele odrazují, a v neposlední řadě i nezájem o práci např. z důvodu nízkého výdělku nebo špatných a nevyhovujících pracovních podmínek (ÚP Jihlava 2003).

S tohoto pohledu je zřejmé, že na poměrně malý pokles míry nezaměstnanosti v regionu vzhledem k vývoji zaměstnanosti v podnicích Bosch a AL mají výrazný vliv výše zmíněné aspekty. To ovšem neznamená, že tu není prostor pro další expanzi těchto závodů. Řešením v tomto případě může být např. navýšení platu či již zmíněné zaměstnávání cizinců.

Druhým hlavním důvodem poměrně malého poklesu nezaměstnanosti jsou organizační změny a s tím spojené propouštění zaměstnanců u některých firem. Vedle zmíněného Motorpalu byla např. v roce 2002, kdy byl v regionu velký nárůst nezaměstnanosti, ukončena činnost Jihlavských skláren Bohemia (ÚP Jihlava 2003).

V každém případě se nedá považovat přínos společnosti Bosch za bezvýhradně pozitivní z toho pohledu, že představuje přímou konkurenci částečně jak na trhu komodit, tak i samozřejmě na trhu práce pro domácí podnik Motorpal. Obě společnosti vyrábí vstříkovací čerpadla pro vznětové motory, koneckonců jihlavský Bosch byl od svého vzniku v ČR do roku 1996 společným podnikem německého koncernu Bosch a právě Motorpalu. Bosch Motorpalu konkuruje i na trhu práce (blíže k problematice viz Srholec 2004). Kvalifikovaní pracovníci Motorpalu odchází za lepšími podmínkami do společnosti Bosch (www.motorpal.cz), takže můžeme spekulovat, zda na inženýrských pozicích v podniku Bosch nepůsobí někdejší zaměstnanci Motorpalu. Podobným případem je investice firmy Schwan-Stabilo v Českém Krumlově, která vyrábí podobný sortiment zboží (kancelářské potřeby) jako podnik Koh-i-noor v Českých Budějovicích. Znamenalo to částečný odliv kvalifikovaných pracovních sil a došlo také ke zvýšení tlaku na mzdové náklady v podniku Koh-i-noor (Schejbal 2006). Na rozdíl od Bosche je ovšem Schwan-Stabilo pobídkami podpořená investice, což nastoluje otázku o smysluplnosti takového postupu. K dalším výhodám Bosche patří také finančně silné zázemí v podobě mateřské společnosti. Vstup strategického partnera by uvítali i ve firmě Motorpal (www.motorpal.cz).

Z jiného pohledu se dá ovšem investice a působení Bosche považovat za svým způsobem investici do brownfields. Na jednu stranu se Motorpal potýká s ekonomickými problémy, na druhou stranu Bosch má přes 6 000 zaměstnanců a jihlavský závod posiluje svou pozici v rámci celého koncernu. Přítomnost Bosche je kontraproduktivní pro Motorpal, ale je otázka, jestli i celkově pro region. Na jedné straně jeden podnik takřka krachuje, druhý ale vzkvétá a neustále zvyšuje počet zaměstnanců. Je namístě otázka, zda-li by v případě neuskutečnění

investice Bosch měl Motorpal takové hospodářské výsledky jako Bosch a tolik zaměstnanců jako mají nyní tyto dva podniky dohromady.

Společnost Bosch od svého vstupu do ČR v roce 1993 dvakrát předložila CzechInvestu svůj investiční záměr s žádostí o poskytnutí investičních pobídek. Poprvé v roce 2001 pro rozšíření své výrobní kapacity pro produkci čerpadel nové generace. Investiční záměr byl ve výši 8,5 miliardy Kč. Společnost získala investiční pobídky formou pětileté slevy na přírůstek daně z příjmu a byla osvobozena od dovozního cla na stroje a zařízení. Mělo být vytvořeno 1 485 nových pracovních míst. Investice měla být dokončena v dubnu 2003 (CzechInvest 2001b).

V roce 2005 kvůli dalšímu rozšíření výroby podala společnost investiční záměr pro projekt výroby čerpadel a zásobníku tlaku ve výši investice 3 232 milionů Kč. Tato investice počítala s vytvořením 368 nových pracovních míst. Společnosti byla poskytnuta pobídka v podobě daňové úlevy. Nová výrobní hala v Jihlavě-Pávově byla otevřena v květnu 2005. Během roku 2005 v této souvislosti Bosch přijal přes 1 000 nových zaměstnanců (CzechInvest 2005).

Celková výše investice společnosti Bosch do výrobních závodů je tak od doby zahájení činnosti v Jihlavě kolem 15 miliard Kč (CzechInvest 2005). V rámci obou výše zmíněných investičních záměrů byla podniku Bosch poskytnuta veřejná podpora v celkové výši 2 743 milionů Kč (1 620 + 1 123 mil.) (CzechInvest). Do budoucna plánuje Bosch v Jihlavě stavbu vývojového centra (MF Dnes 2006a).

Celková investice společnosti AL do jihlavského závodu dosahovala v roce 2006 výše asi 4,5 miliardy Kč (www.al-lighting.cz). Současně společnost plánuje masivní rozšíření svého závodu. Během pěti let proinvestuje více než 2,6 miliardy Kč. Vzniknout by mělo minimálně 630 nových pracovních míst (CzechInvest 2006b). AL má závazně přislíbeny investiční pobídky, zejména ve formě daňových úlev půjde o 950 milionů Kč. Podmínkou ovšem je, že 40 % nově zaváděných technologií musí být hi-tech (MF Dnes 2006f).

3.4. Hodnocení investice LG.Philips

LG.Philips Displays Czech Republic s. r. o. (LGP) je továrna na výrobu klasických vakuových televizních obrazovek na bázi katodové trubice v Hranicích (na Moravě). Hranický závod je dceřinnou firmou holdingu LG.Philips Displays, což je joint venture korejského koncernu LG Electronics a nizozemské společnosti Philips. Holding je největším výrobcem klasických televizních obrazovek na světě. Motivem investice byla zejména blízkost hlavních zákazníků – výrobců televizorů (Philips, Vestel, Daewoo ad.) (www.lgphilips-displays.cz).

Investiční záměr v ČR byl oznámen v březnu 2000, stavba byla (za přítomnosti tehdejšího předsedy vlády Miloše Zemana) slavnostně zahájena v září téhož roku. V srpnu 2001 byla vyrobena první obrazovka, velkokapacitní výroba počala v lednu dalšího roku. Z důležitých mezníků v historii LGP rozhodně stojí za zmínku, že stavba byla zkolaudována až v březnu 2004, tedy více jak dva roky poté, co byla zahájena sériová výroba. Problémy měla i s právními náležitostmi v oblasti ochrany životního prostředí. Podíl domácích dodavatelů na instalaci zařízení byl 65 %, u stavby samotné 75 %. Roční kapacita výroby je 3 miliony obrazovek (www.lgphilips-displays.cz). Společnost LGP byla agenturou CzechInvest vyhlášena Investorem roku 2000 coby největší investice na zelené louce.

Koncem ledna 2006 zastavil LGP na čtyři dny výrobu, neboť přestal být finančně podporován holdingovou společností LG.Philips Displays B.V., jež je jeho majitelem. Té nizozemský soud potvrdil bankrot a přiřkl jí nuceného správce krátce poté, co společnost zažádala o ochranu před věřiteli. Ze stejných důvodů přestala v této době vyrábět „sesterská“ továrna LGP ve slovenském Námestovu. Příčinou existenčních problémů mateřské a potažmo i dceřinných firem je nezájem trhu o klasické televizní obrazovky na úkor plochým obrazovkám z tekutých krystalů (LCD). Odbytové potíže měl LGP již v předchozích letech. V dubnu a květnu 2003 kvůli nim továrna na pět týdnů zastavila výrobu.

Přestože LGP obnovil výrobu, jeho situace je do budoucna neudržitelná a od ledna 2006 začala jednání o budoucnosti LGP. Vláda ČR hodlala LGP poskytnout úvěr 300 milionů Kč¹² pod podmínkou vynětí továrny z konkurzní podstaty holdingu. Tento záměr se pochopitelně

---

¹² Podobným způsobem vláda ČR uchránila před několika lety před bankrotem tehdejší státní podnik Vítkovice. V tomto případě by však šlo poprvé o takovou podporu soukromé firmy.

setkal s nesouhlasem (nejen) odborné veřejnosti (viz Drábek 2006, polemika v Kincl 2006) a i ostatních firem, např. konkurenční TCT v Rožnově pod Radhoštěm, která žádala od státu úvěr 400 milionů Kč (MF Dnes 2006c). Úvěr nakonec poskytnut nebyl, také proto, že v průběhu jara 2006 začal podnik LGP opět plně vyrábět. Důvodem zajištění odbytu bylo zejména opuštění trhu s klasickými obrazovkami ostatními výrobci. LGP je nyní vedle poboček Sony v Maďarsku a Thomsonu v Polsku jedním ze tří výrobců svého druhu v Evropě. LGP zároveň začal hledat investora, který by v Hranicích zahájil jinou výrobu a zachoval pracovní místa. Mezi zájemci jsou např. výrobci LCD obrazovek a dodavatelé automobilového průmyslu (také v souvislosti s plánovanou investicí Hyundai u Nošovic). Samotný LGP technologii na výrobu LCD obrazovek nemá. Příchod investora je plánován na přelom roku 2006 a 2007, přičemž by to ovšem nemělo znamenat ukončení stávající výroby (www.lgphilips-displays.cz).

Společnost LGP v červenci 2006 dlužila 6,5 miliardy Kč (www.lgphilips-displays.cz). LGP nebyl jediný výrobce klasických obrazovek v ČR, který se ocitl v existenčních potížích. Výrobu ukončil v lednu 2006 podnik Panasonicu v Plzni (ten má však technologie na výrobu LCD obrazovek), v březnu 2006 se v konkurzu ocitla a později úplně ukončila výrobu zmiňovaná společnost TCT v Rožnově pod Radhoštěm.

V červenci 2006 LGP zaměstnával přibližně 1 200 lidí (tři čtvrtiny mužského pohlaví), což je výrazně méně než byl plánovaný počet 3 250 zaměstnanců v investičním záměru (bližší viz dále). Z Hranic a okolí je 75 % zaměstnanců (www.lgphilips-displays.cz). Podrobný vývoj počtu zaměstnanců LGP je v tabulce 9.

Tabulka 9: Vývoj počtu zaměstnanců v LGP v období 2000 – 2005

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet zaměstnanců	122	1 092	1 260	1 220	1 311	1 283

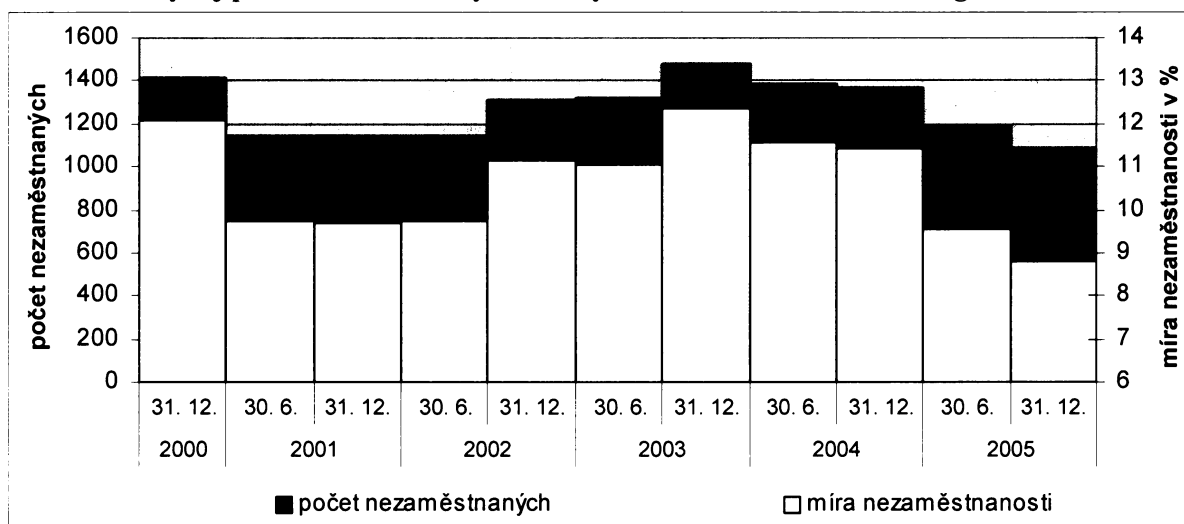
Poznámka: Počet zaměstnanců je k poslednímu dni daného roku.

Zdroj: ÚP Přerov 2002 – 2006

Ze všech regionů hodnocených investic má Hranicko a okres Přerov relativně nejvyšší míry nezaměstnanosti. Podle LGP snížila tato investice nezaměstnanost v regionu o 4 % (www.lgphilips-displays.cz), podle vedoucího pobočky úřadu práce v Hranicích o asi 4,5 % (vlastní šetření). Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných v mikroregionu

Hranicko¹³, vymezeném Úřadem práce v Přerově, je znázorněn obrázkem 9. Data za mikroregion byla i přes menší podrobnost zařazena mj. pro jistou neorganičnost okresu Přerov a fakt, že sledovaná investice se nenachází v okresním městě, což má na hodnocení dle nezaměstnanosti na okresní úrovni svůj vliv. Nezaměstnanost v mikroregionu skutečně poklesla, ale jen o přibližně 2 % v období roku 2001 a prvního pololetí 2002, v době náběhu výroby LGP a hlavního nábory zaměstnanců. Poté začala stoupat a klesající tendenci měla opět od konce roku 2003. Velmi podobný průběh měl i vývoj počtu nezaměstnaných, v době zahájení výroby LGP klesl o přibližně 220 lidí. To v porovnání s nárůstem zaměstnanosti v LGP není velké číslo. Uvedené údaje jsou nicméně zkresleny vlivem sezónnosti a vzhledem k malé podrobnosti dat neumožňují detailnější hodnocení.

Obrázek 9: Vývoj počtu nezaměstnaných a míry nezaměstnanosti v mikroregionu Hranicko

Poznámka: Míra nezaměstnanosti za rok 2005 je dle nové metodiky.

Zdroj: ÚP Přerov 2002 – 2006

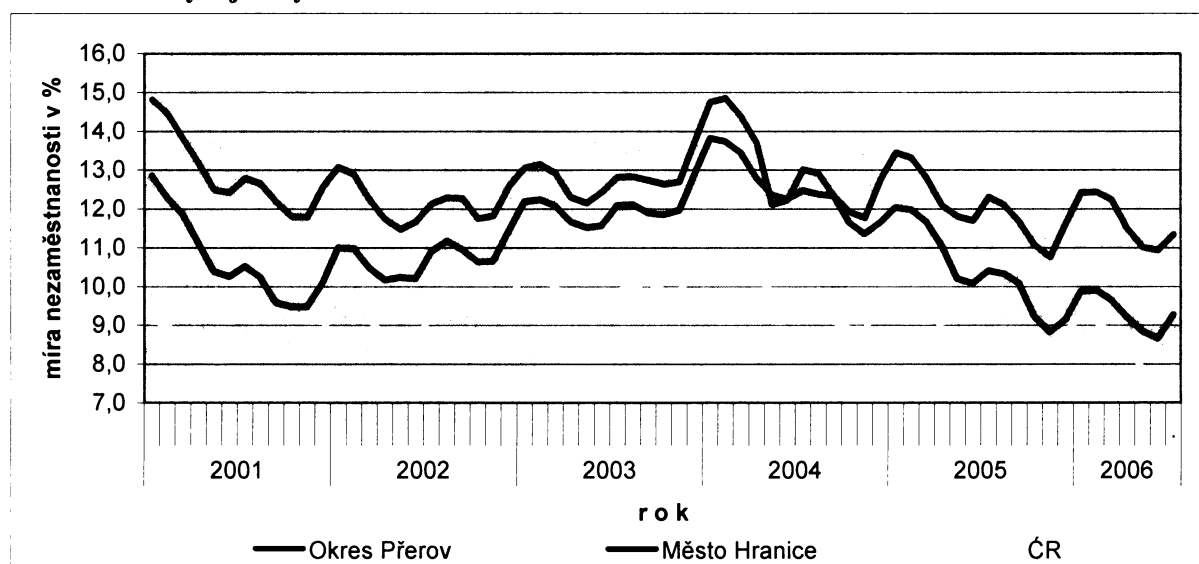
Podrobný vývoj nezaměstnanosti na okresní a obecní úrovni je uveden na obrázku 10. Nezaměstnanost v Hranicích poklesla až o 3,5 % (v okrese o 3 %) v průběhu roku 2001 (opět vliv sezónních prací), pokud porovnáme počátek a konec roku 2001, je pokles na okresní i obecní úrovni opět o 2 %. Ve srovnání s nezaměstnaností v mikroregionu je míra nezaměstnanosti ve městě Hranicích asi o jeden procentní bod vyšší. Celkově uvedené údaje nenasvědčují snížení nezaměstnanosti o 4 %, proklamované přerovským úřadem práce

¹³ Mikroregion Hranicko vymezený Úřadem práce v Přerově zahrnuje obce Hranice, Radíkov, Olšovec, Hrabůvka, Milenov, Klokočí, Černotín, Teplice nad Bečvou, Ústí, Skaličku a Zámrský. Mapa mikroregionů v okrese Přerov je v příloze 7.

a samotnou společností. Investici LGP se tedy dá připočíst snížení nezaměstnanosti v regionu o 2 %.

Vývoj počtu nezaměstnaných dokumentuje obrázek 11. Patrná je tendence popsaná v předchozím odstavci. Počet nezaměstnaných ve městě Hranicích poklesl v průběhu roku 2001 jen o 300, což by se dalo přisuzovat vlivu zahájení výroby LGP. Důvodem takové disproporce mezi počtem zaměstnanců LGP a nezaměstnaných může být vyšší platové ohodnocení v LGP ve srovnání s ostatními podniky v regionu (Korbel 2006). LGP tak přetahuje zaměstnance ostatním firmám a ty pak mohou mít problémy, mj. díky relativně vysokým sociálním dávkám, získat nové.

Obrázek 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Přerov a městě Hranice v období 2001 – 2006

Poznámka: Uvedená míra nezaměstnanosti je na okresní úrovni od roku 2002 a na úrovni města za roky 2005 a 2006 podle nové metodiky, za předchozí období na dle metodiky předchozí.

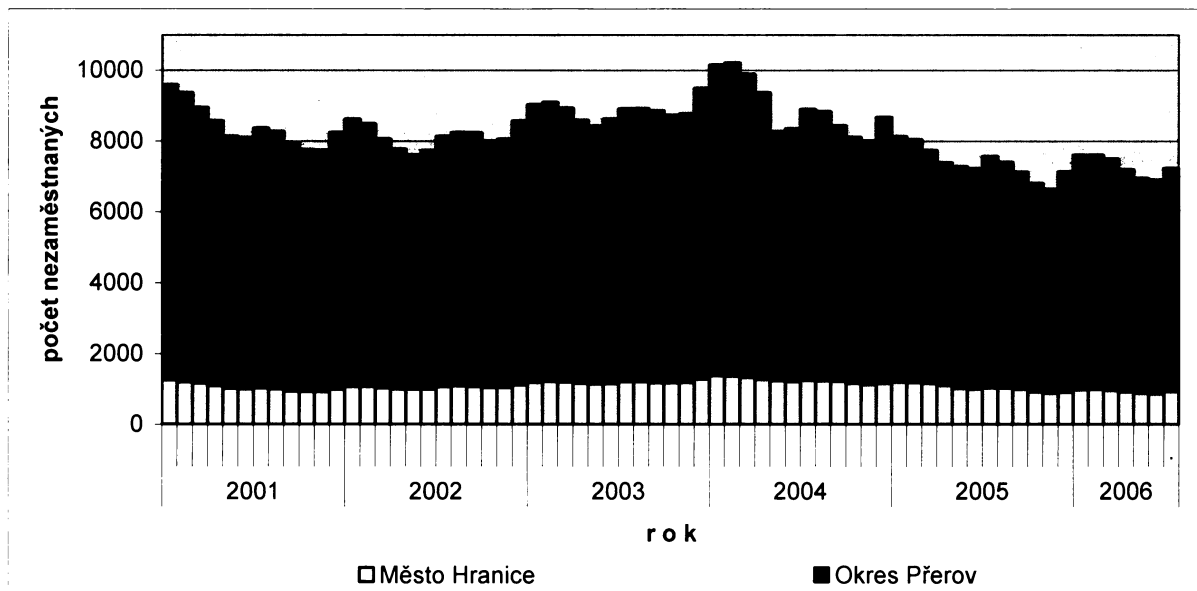
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Společnost LGP získala pro svou investici veřejnou podporu v celkovém objemu 1,53 miliard Kč. Podmínkami bylo, že do závodu investuje minimálně 200 milionů Euro (7,22 miliard Kč¹⁴; do 20. 6. 2003), zaměstná 3 250 pracovníků (do 31. 12. 2007) a rekvalifikuje 2 000 lidí (do 31. 12. 2008). Mezi podmínky také patří, že do roku 2010 vybuduje společnost v ČR centrum na vývoj a inovaci obrazovek, a že do stejného roku výrazně přispěje k rozvoji subdodavatelské infrastruktury v přilehlých okresech s vysokou mírou nezaměstnanosti. Daňovou pobídku investor nečerpal (CzechInvest 2006a). Poskytnuté pobídky měly formu

¹⁴ K přepočtu použit měnový kurs k prvnímu pracovnímu dni roku, kdy investor podal záměr na CzechInvest, v tomto případě tedy roku 2000.

příspěvku na vytvořená pracovní místa a rekvalifikace a převodu technicky vybaveného pozemku za zvýhodněnou cenu. Do hranické průmyslové zóny investoval stát dalších 200 milionů Kč a na výkup pozemků 45 milionů Kč.

Obrázek 11: Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Přerov a městě Hranice v období 2001 – 2006

Poznámka: Počtem nezaměstnaných se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání na okresní úrovni od roku 2002, na úrovni ORP a na úrovni města za roky 2005 a 2006. V ostatních případech jsou uvedeni neumístění uchazeči o zaměstnání celkově.

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Doposud LGP dle CzechInvestu investoval 350 milionů Euro (tj. o 150 mil. Euro více než činil smluvní závazek). Samotný LGP udává celkovou sumu investice 240 milionů Euro, tj. přibližně 7 miliard Kč (www.lgphilips-displays.cz). V lednu 2006 zaměstnával zhruba 1 300 pracovníků, rekvalifikoval 1 700 lidí, přičemž na splnění celého svého závazku v této oblasti má čas do konce roku 2007, resp. 2008. Ostatním závazkům společnost dostála. Zřídila centrum na vývoj a inovaci obrazovek za 60 milionů Kč a maximálně využila dotaci 500 milionů Kč na rozvoj podnikání v regionu – „bylo uzavřeno nejméně 1 300 kontraktů s nejrůznějšími dodavateli (od lékařů, přes školy, nemocnice až po dodavatele všech potřebných služeb, materiálů a výrobků) ve výši přes 15 mld. Kč“ (CzechInvest 2006a).

Jestliže LGP nedodrží závazek, že do roku 2007 zaměstná 3 250 lidí, pak bude nucen poskytnuté investiční pobídky ve výši 1,53 miliardy Kč vrátit. I tak se ale podle agentury CzechInvest pobídky v případě LGP vyplatily. Zisky z působení podniku v ČR údajně dosahovaly v lednu 2006 nejméně 17 miliard Kč, což zahrnuje zejména vyplacené mzdy,

kontrakty pro české dodavatele a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Navíc stát ušetřil na sociálních dávkách pro nezaměstnané nejméně miliardu Kč (CzechInvest 2006a). Sledování dodavatelských vztahů LGP s českými společnostmi by bylo také z hlediska efektu LGP na zaměstnanost přínosné. V tomto ohledu, i vzhledem k ekonomické situaci podniku, však bylo získání potřebných údajů nerealizovatelné. Z informací v denním tisku vyplývá, že případný konec výroby LGP by v regionu připravil o práci dalších 500 lidí z firem, které jsou na LGP dodavatelsky napojeny (MF Dnes 2006b).

Je zřejmé, že investice LGP zatím nedostála (a s velkou pravděpodobností ani nedostojí) svým závazkům, nedá se tedy považovat za příliš úspěšnou. V tomto ohledu byla podobným případem investice firmy Flextronics v Brně. Podle nynějšího generálního ředitele agentury CzechInvest Tomáše Hrudý však „rozhodně nelze na základě těchto dvou ojedinělých případů zpochybňovat celý systém investiční podpory v ČR. Bez něj by naše země tak velkého a zdravého ekonomického růstu, kterého jsme dnes svědky, nedosáhla“ (CzechInvest 2006a). Nutno také podotknout, že na rozdíl od investice Flextronicsu bude LGP v případě nedodržení smluvních závazků nucen veřejnou podporu vrátit. Přestože je také LGP firmou z elektronického průmyslu, nedá se v žádném případě navzdory politickým i odborným proklamacím (CzechInvest 2000) považovat za investici přinášející špičkové know-how a za výrobce zboží s vysokou přidanou hodnotou. Je navíc otázkou, nakolik jsou tyto dva příklady „ojedinělé“, viz např. investici Nemaku v Havrani u Mostu (blíže viz HN 2005b).

Přesto je pravděpodobné, že i v případě ukončení činnosti LGP zůstane průmyslová výroba v Hranicích zachována. V červenci 2006 se údajně o areál LGP zajímalo již na pětadvacet potenciálních investorů (www.lgphilips-displays.cz). Opět se tu nabízí paralela s investicí Flextronics, jejíž výrobní prostory byly po odchodu firmy obsazeny dle ředitele CzechInvestu „ještě kvalitnějším projektem korporace Honeywell“ (CzechInvest 2006a, blíže viz CzechInvest 2004a, Rybáková 2003).

3.5. Srovnání sledovaných investic

Náplní této kapitoly je komparace sledovaných PZI podle hodnocených údajů, mj. podle plánovaného a skutečně realizovaného počtu zaměstnanců a podle objemu veřejné podpory na vytvořené pracovní místo. Ze srovnání, uvedeného v tabulce 10, vyplývají základní rozdílnosti mezi jednotlivými investicemi.

Tabulka 10: Srovnání sledovaných PZI

Společnost	Investice (mil. Kč)	Veřejná podpora (mil. Kč)	Počet zaměstnanců			Výše veř. podpory na prac. místo (mil. Kč)		Podíl dom. dodavatelů (v %)
			Plán	Skutečnost	Skutečnost/Plán (v %)	Plán	Skutečnost	
PASC	8 425	2 286	1 182	1 290	109	1,934	1,772	3
Foxconn	1 800	-	-	3 200	-	-	-	-
Bosch Diesel	15 000	2 743	5 961	6 119	103	0,460	0,448	-
AL	4 500	298	-	1 620	-	-	0,184	-
LG.Philips	7 000	1 530	3 250	1 200	37	0,471	1,275	-

Poznámka: Společnost Foxconn doposud pobídky nečerpala, podniku AL byla v roce 2001 přislíbena veřejná podpora v uvedené výši, ale investičním záměrem nemělo dojít k navýšení počtu zaměstnanců.

Zdroj: CzechInvest, vlastní šetření, vlastní výpočet

Z uvedených PZI dosáhly plánovaného počtu zaměstnanců všechny až na zmíněnou neúspěšnou investici LG.Philips. Z tohoto pohledu je zajímavá investice Foxconnu, která, ač nečerpala investiční pobídky, vytvořila 3 200 pracovních míst. Ovšem přestože firma působí v odvětví, které se dá označit jako hi-tech, pardubický závod má zejména montážní zaměření.

Výši veřejné podpory, vztaženou na vytvořené pracovní místo má nejvyšší společnost PASC v Pardubicích. Ukazuje se, že sice investiční pobídky poskytnuté TPCA byly označovány za nadstandardní, ale to platí spíše jen v absolutním vyjádření. V případě PASC stát podpořil jedno pracovní místo takřka dvěma miliony Kč. V této souvislosti může být samozřejmě polemika, zda by nebylo pro ekonomiku prospěšnější takovouto částkou podpořit např. začínajícího podnikatele či malé a střední podniky. V souvislosti s PASC je samozřejmě také třeba vzít v úvahu velmi nízký podíl domácích dodavatelů. Toto sledování i u ostatních investic bohužel nebylo možné pro nedostatek údajů.

Závěr

Předložená práce měla ověřit dvě hypotézy. První hypotéza zněla, že sledované PZI, které patří do skupiny největších investic v ČR, významně přispívají ke snižování nezaměstnanosti v regionu. Druhá hypotéza se týkala typu odvětví a lokalizace investice. Podle této hypotézy je příspěvek ke snížení nezaměstnanosti závislý na typu a umístění investice.

První hypotéza nebyla zcela potvrzena. Pochyby o vlivu vybraných investic na míru nezaměstnanosti v příslušných okresech vzbuzuje srovnání vývoje míry nezaměstnanosti ve sledovaných městech a okresech na jedné straně a vývoje za celou republiku. Míra nezaměstnanosti ve sledovaných regionech totiž víceméně kopírovala vývoj na celostátní úrovni. Proto je oprávněné se domnívat, že výkyvy byly vedle tradičních sezónních vlivů ovlivňovány také makroekonomickou situací ČR, event. pohyby na lokálních trzích práce. Souhrnně se sledované investice projevily pouze zesílením, respektive zeslabením tendence při snižování, respektive zvyšování míry nezaměstnanosti. Jednoznačně nejpozitivněji se nejen ve sféře zaměstnanosti projevila investice a rozvoj výroby firmy Bosch Diesel v okrese Jihlava, i když vliv na míru nezaměstnanosti se výrazně projevil jen při skokovém navýšení produkce a zaměstnanosti. Také pro tuto nejednoznačnost poznatků je nutné konstatovat, že při relativně malém vzorku sledovaných investic nelze dělat příliš zjednodušující závěry.

Druhá hypotéza, tedy jestli se příspěvek ke snížení nezaměstnanosti liší podle typu a lokalizace investice, se zákonitě také nepotvrdila. Pokud bychom ji přeformulovali, pak je možné říci, že podle typu a umístění investice se liší důvody, proč k výraznému snížení nezaměstnanosti nedošlo. V případě TPCA charakter montážní výroby a umístění nedaleko Prahy implikuje nízkou atraktivitu pro obyvatelstvo kolínského regionu, zejména s ohledem na nabízené mzdy. V případě investic v Jihlavě je tomu spíše naopak, pro změnu dochází na trhu práce k vytlačovacímu efektu. Obecně je překážkou ke snižování nezaměstnanosti nízká mobilita obyvatel za prací. Všechny hodnocené investice s výjimkou LG.Philips mají problémy při shánění zaměstnanců.

Bohužel nebylo možné sledování dopadu PZI na zaměstnanost a tvorbu pracovních příležitostí prostřednictvím dodavatelské základny investorů. Tyto informace podniky nejsou ochotny zveřejňovat (výjimkou byla společnost PASC), a proto případné studie na toto téma vyžadují jiný způsob výzkumu.

Použité zdroje

Literatura, články:

- ANTALÓCZY, K., SASS, M. (2001): Greenfield Investments in Hungary: Are They Different from Privatization FDI? *Transnational Corporations*, 10, č. 3, s. 39 – 59.
- BAUTZOVÁ, L. (2006): Čechy práce baví. Jako Japonce. *Ekonom*, č. 14, s. 30 – 33.
- BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. (2002): Teorie regionálního rozvoje (nástin, kritika, klasifikace). Karolinum, Praha, 211 s.
- ČADIL, V. (2005): Vliv zahraničních investic na zahraniční obchod Česka. *Geografie – Sborník ČGS*, 110, č. 1, s. 46 – 61.
- DRÁBEK, J. (2006): Řešení LG.Philips je nešťastné. *Podnikatelský týdeník Profit*. www.profit.cz (6. 2. 2006)
- HANDL, E., JOHÁNEK, T. (2006): Kam zmizel český kapitál? *Podnikatelský týdeník Profit*. www.profit.cz (27. 3. 2006)
- KINCL, M. (2006): Ošidná pomoc firmě v nesnázích. *Ekonom*, č. 7, s. 44 – 45.
- KORBEL, P. (2006): Kde plochým nefandí. *Ekonom*, č. 30, s. 28 – 29.
- MALLYA, T. J. S., KUKULKA, Z., JENSEN, C. (2004): Are incentives a good investment for the host country? An empirical evaluation of the Czech National Incentive Scheme. *Transnational Corporations*, 13, č. 1, s. 109 – 148.
- MIŠUN, J., TOMŠÍK, V. (2002): Přímé zahraniční investice ve střední Evropě: Vytěsňují nebo vtahují domácí investice? *Politická ekonomie*, 50, č. 2, s. 251 – 260.
- OMAN, C. (2000): Policy Competition for Foreign Direct Investment: A Study of Competition Among Governments to Attract FDI. OECD, Development Centre Studies, Paris.
- PLOJHAR, M., SRHOLEC, M. (2003): Hospodářská politika vůči přímým zahraničním investorům. In: Kadeřábková, A., Spěváček, V., Žák, M.: Růst, stabilita a konkurenceschopnost: aktuální problémy české ekonomiky při vstupu do EU. Linde, Praha, s. 310 – 326.
- PLOJHAR, M., SRHOLEC, M. (2004): Politická ekonomie investičních pobídek. *Politická ekonomie*, 52, č. 4, s. 451 – 466.
- RYBÁKOVÁ, D. (2003): Prostory po Flextronicsu obsadí Honeywell. *Podnikatelský týdeník Profit*. www.profit.cz (19. 5. 2003)
- SABOL, T., HOŠKOVÁ, A. (2004): Priame zahraničné investície a ich vplyv na výkonnosť výrobných podnikov v Slovenskej republike. *Ekonomický časopis/Journal of Economics*, 52, č. 2, s. 181 – 195.
- SCHEJBAL, J. (2006): Terno hlavně pro politiky. *Podnikatelský týdeník Profit*. www.profit.cz (3. 4. 2006)
- SPIPKOVÁ, J. (2004): Kontaktní systémy, moderní aglomerační výhody a zahraniční investoři. *Geografie – Sborník ČGS*, 109, č. 3, s. 252 – 265.
- SPIPKOVÁ, J. (2006): Zahraniční investoři a jejich percepce investičního a podnikatelského prostředí v České republice: pilotní studie v behaviorální geografii. *Disertační práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha*, 219 s.

SRHOLEC, M. (2003): Přímé zahraniční investice a technologická změna. Politická ekonomie, 51, č. 5, s. 695 – 713.

SRHOLEC, M. (2004): Přímé zahraniční investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání. Linde, Praha, 172 s.

UMINSKI, S. (2001): Foreign Capital in the Privatization Process of Poland. Transnational Corporations, 10, č. 3, s. 75 – 94.

VELDE, D. W. (2002): Government Policies for Inward Foreign Direct Investment in Developing Countries: Implications for Human Capital Formation and Income Inequality. OECD, Development Centre Technical Paper No. 193, Paris.

Ostatní:

ČNB (2004): Přímé zahraniční investice 2004. Česká národní banka, Praha, 2006. www.cnb.cz

Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu. www.czechinvest.cz (4. 8. 2006)

Manuál k investičním pobídkám. www.czechinvest.cz (4. 8. 2006)

PricewaterhouseCoopers (2002): Czech Investment Incentives in the Practice and the Future. PricewaterhouseCoopers, Praha, 2002.

Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji. Deloitte, 2006. www.czechinvest.cz

Vyhodnocení investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2006. www.mpo.cz

World Investment Report 2002: Transnational Corporations and Export Competitiveness. UNCTAD, Ženeva, 2002.

100 nej... (Největší a nejúspěšnější firmy v České republice). Top Press, Praha, 2001 – 2005.

CzechInvest (2000): Philips si vybral Českou republiku pro projekt výstavby technologického centra na výrobu barevných obrazovek. Tisková zpráva CzechInvestu, 29. 3. 2000. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2001a): Matsushita získala investiční pobídky. Tisková zpráva CzechInvestu, 24. 5. 2001. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2001b): Bosch Diesel expanduje v Jihlavě. Tisková zpráva CzechInvestu, 21. 11. 2001. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2003): TPCA dokončila hrubou stavbu automobilky v Kolíně. Tisková zpráva CzechInvestu, 7. 4. 2003. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2004a): Honeywell: dalších 330 pracovních míst pro jižní Moravu. Tisková zpráva CzechInvestu, 17. 5. 2004. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2004b): Japonský gigant Kyocera Corporation přichází do České republiky. Tisková zpráva CzechInvestu, 26. 8. 2004. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2005): Bosch Diesel v České republice expanduje. Tisková zpráva CzechInvestu, 5. 5. 2005. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2006a): Stanovisko k finanční situaci LG.Philips Displays. Tisková zpráva CzechInvestu, 31. 1. 2006. www.czechinvest.cz

CzechInvest (2006b): Automotive Lighting uskuteční v Jihlavě masivní expanzi. Tisková zpráva CzechInvestu, 21. 3. 2006. www.czechinvest.cz

HN (2002): Foxconn buduje v Česku počítačové centrum. Hospodářské noviny, 19. 4. 2002. www.ihned.cz

HN (2004): Foxconn v Pardubicích rozšíří své aktivity. Hospodářské noviny, 17. 8. 2004. www.ihned.cz

HN (2005a): Investice jsou nižší, než se uvádí. Hospodářské noviny, 24. 1. 2005. www.ihned.cz

HN (2005b): Nemark v potížích, žádá vládu o pomoc. Hospodářské noviny, 21. 9. 2005. www.ihned.cz

HN (2006): Investoři mají potíže: Nejsou lidi. Hospodářské noviny, 3. 8. 2006. www.ihned.cz

MF Dnes (2006a): Bosch se chce v Jihlavě rozrůst o další budovu. Mladá fronta Dnes, 18. 1. 2006. www.idnes.cz

MF Dnes (2006b): LG v Hranicích zastavila výrobu, hrozí jí krach. Mladá fronta Dnes, 27. 1. 2006. www.idnes.cz

MF Dnes (2006c): České firmy: Jsme cizinci ve vlastní zemi. Mladá fronta Dnes, 1. 2. 2006, s. A9.

MF Dnes (2006d): Místní z automobilky radost nemají. Mladá fronta Dnes, 13. 5. 2006, s. A4.

MF Dnes (2006e): Jihlavský Automotive přijme další stovky lidí. Mladá fronta Dnes, 15. 6. 2006. www.idnes.cz

TPCA (2004): Ukončení instalace technologií a přípravy na zahájení výroby. Tisková zpráva TPCA, 11. 10. 2004. www.tpca-cz.com

TPCA (2005): Přípravy na zahájení výroby. Tisková zpráva TPCA, 31. 1. 2005. www.tpca-cz.com

ÚP Jihlava (2003): Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina za rok 2002. Úřad práce v Jihlavě, 2003. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Jihlava (2004): Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina za rok 2003. Úřad práce v Jihlavě, 2004. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Jihlava (2005): Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina za rok 2004. Úřad práce v Jihlavě, 2005. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Jihlava (2006): Analýza stavu a vývoje trhu práce v kraji Vysočina za rok 2005. Úřad práce v Jihlavě, 2006. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Kolín (2006): Zpráva o situaci na trhu práce v roce 2005 v okrese Kolín.0

ÚP Přerov (2002): Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2001. Úřad práce v Přerově, 2002. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Přerov (2003): Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2002. Úřad práce v Přerově, 2003. www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Přerov (2004): Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2003. Úřad práce v Přerově, 2004.
www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Přerov (2005): Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2004. Úřad práce v Přerově, 2005.
www.portal.mpsv.cz/sz

ÚP Přerov (2006): Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2005. Úřad práce v Přerově, 2006.
www.portal.mpsv.cz/sz

Internet:

www.al-lighting.cz

www.cnb.cz

www.czechinvest.cz

www.czechtop100.cz

www.foxconn.cz

www.keytec.cz

www.lgphilips-displays.cz

www.motorpal.cz

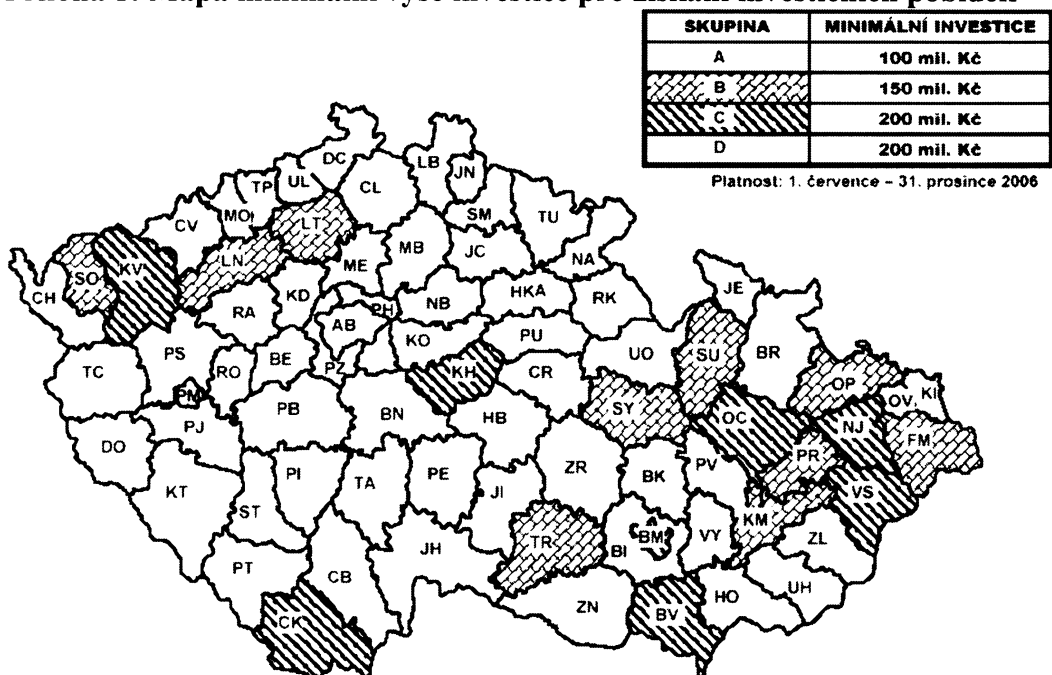
www.mpo.cz

www.portal.mpsv.cz/sz

www.tpca-cz.com

Přílohy

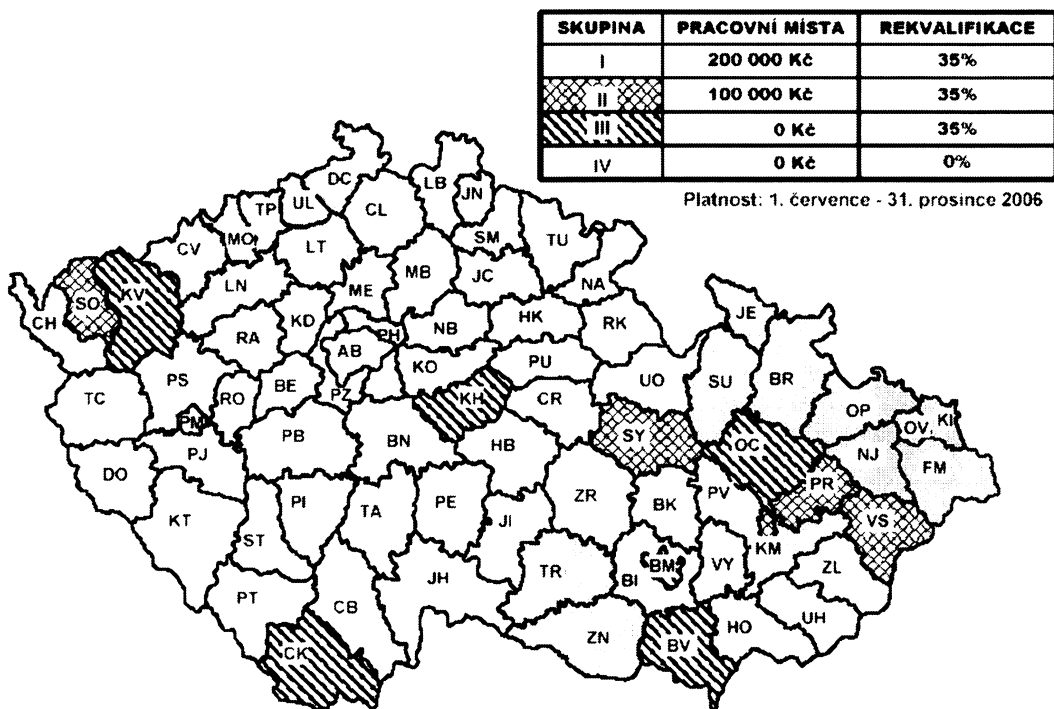
Příloha 1: Mapa minimální výše investice pro získání investičních pobídek

Poznámka: Mapa minimální investice se aktualizuje každých šest měsíců, v lednu a červenci.

Zdroj: Manuál k investičním pobídkám

Příloha 2: Mapa poskytované hmotné podpory na vytváření pracovních míst a na školení a rekvalifikaci

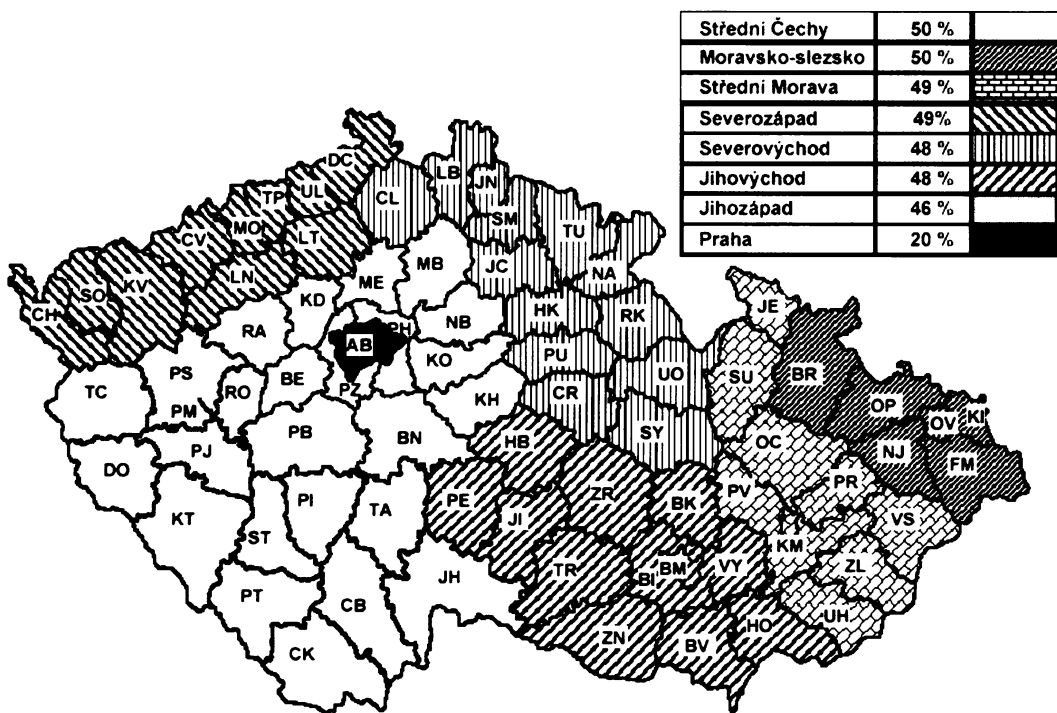

Poznámka: Mapa se aktualizuje každých šest měsíců, v lednu a v červenci.

Zdroj: Manuál k investičním pobídkám

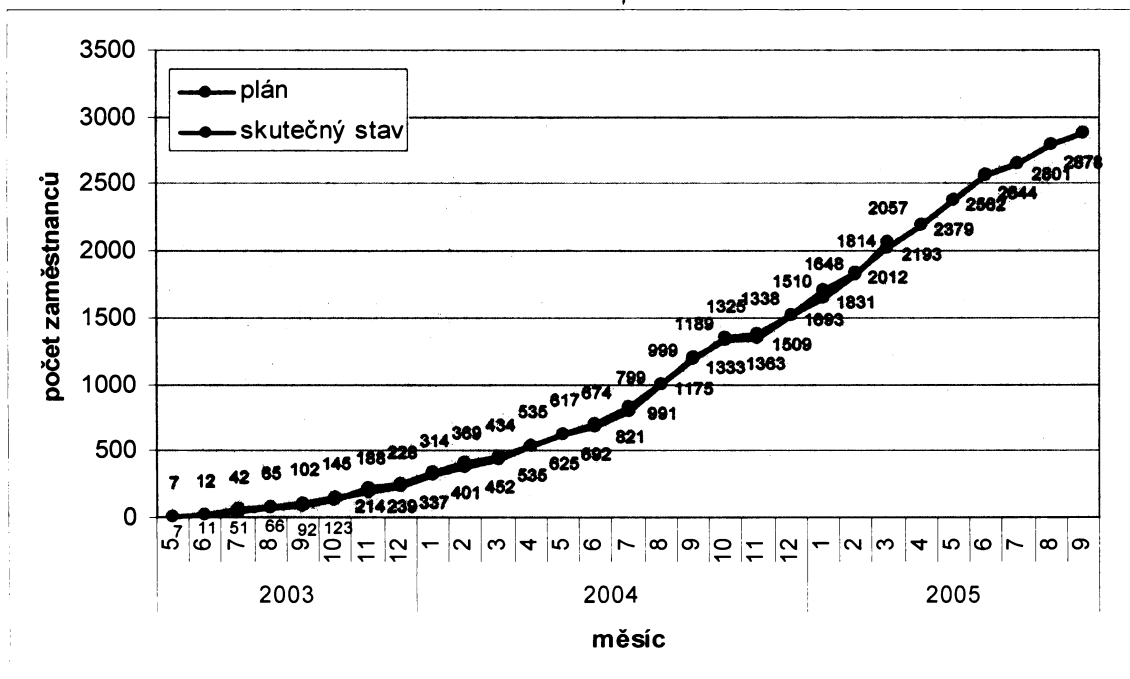

Příloha 3: Mapa maximální míry veřejné podpory v regionech NUTS II v ČR pro období 2002 – 2006

Zdroj: Manuál k investičním pobídkám

Příloha 4: Srovnání skutečného a plánovaného počtu zaměstnanců v TPCA od května 2003 do září 2005

Zdroj: TPCA

Příloha 5: Vývoj zaměstnanosti v TPCA a nezaměstnanosti v okrese a městě Kolín od května 2003 do září 2005

Rok	Měsíc	T P C A		Okres Kolín				Město Kolín				
		Počet zaměstnanců	Mezi-měsíční nárůst	Počet nezaměstnaných	Mezi-měsíční změna	Míra nezam. v %	Mezi-měsíční změna v %	Počet nezaměstnaných	Mezi-měsíční změna	Míra nezam. v %	Mezi-měsíční změna v %	
2003	5	7	-	4 187	-	9,0	-	1 360	-	8,5	-	
	6	12	5	4 283	96	9,2	0,2	1 418	58	8,8	0,3	
	7	42	30	4 505	222	9,7	0,5	1 488	70	9,3	0,5	
	8	65	23	4 568	63	9,8	0,1	1 487	-1	9,3	0,0	
	9	102	37	4 626	58	9,9	0,1	1 490	3	9,3	0,0	
	10	145	43	4 479	-147	9,6	-0,3	1 425	-65	8,9	-0,4	
	11	188	43	4 394	-85	9,4	-0,2	1 376	-49	8,6	-0,3	
	12	228	40	4 650	256	10,0	0,6	1 436	60	9,0	0,4	
	2004	1	314	86	4 835	185	10,4	0,4	1 450	14	9,0	0,0
		2	369	55	4 840	5	10,4	0,0	1 445	-5	9,0	0,0
		3	434	65	4 709	-131	10,1	-0,3	1 419	-26	8,9	-0,1
		4	535	101	4 486	-223	9,4	-0,7	1 402	-17	8,8	-0,1
5		617	82	4 023	-463	8,4	-1,0	1 350	-52	8,4	-0,4	
6		674	57	4 053	30	8,5	0,1	1 346	-4	8,4	0,0	
7		799	125	4 267	214	8,7	0,2	1 390	44	8,7	0,3	
8		999	200	4 205	-62	8,5	-0,1	1 339	-51	8,4	-0,3	
9		1 189	190	4 213	8	8,5	0,0	1 330	-9	8,3	-0,1	
10		1 325	136	4 039	-174	8,2	-0,4	1 260	-70	7,9	-0,4	
11		1 338	13	4 109	70	8,3	0,1	1 271	11	7,9	0,0	
12		1 510	172	4 499	390	9,1	0,8	1 330	59	8,3	0,4	
2005	1	1 648	138	4 600	101	9,2	0,1	1 335	5	8,3	0,0	
	2	1 814	166	4 530	-70	9,0	-0,1	1 319	-16	8,2	-0,1	
	3	2 057	243	4 356	-174	8,7	-0,3	1 313	-6	8,2	0,0	
	4	2 193	136	4 136	-220	8,3	-0,4	1 258	-55	7,9	-0,3	
	5	2 379	186	3 914	-222	7,9	-0,4	1 176	-82	7,3	-0,6	
	6	2 562	183	3 865	-49	7,8	-0,1	1 136	-40	7,1	-0,2	
	7	2 644	82	4 044	179	8,2	0,4	1 199	63	7,5	0,4	
	8	2 801	157	4 069	25	8,2	0,1	1 187	-12	7,4	-0,1	
	9	2 878	77	3 883	-186	7,9	-0,4	1 139	-48	7,1	-0,3	

Poznámky: Uvedený počet zaměstnanců TPCA je do března 2005 skutečný, od dubna tohoto roku je uveden plánovaný počet zaměstnanců. Počtem nezaměstnaných se rozumí počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání. U města Kolína jsou jako nezaměstnaní uváděni dosažitelní uchazeči pouze pro rok 2005, za předchozí období jsou uvedeni uchazeči o zaměstnání celkově. Údaje o míře nezaměstnanosti na okresní úrovni v této tabulce jsou přepočítány dle nové metodiky.

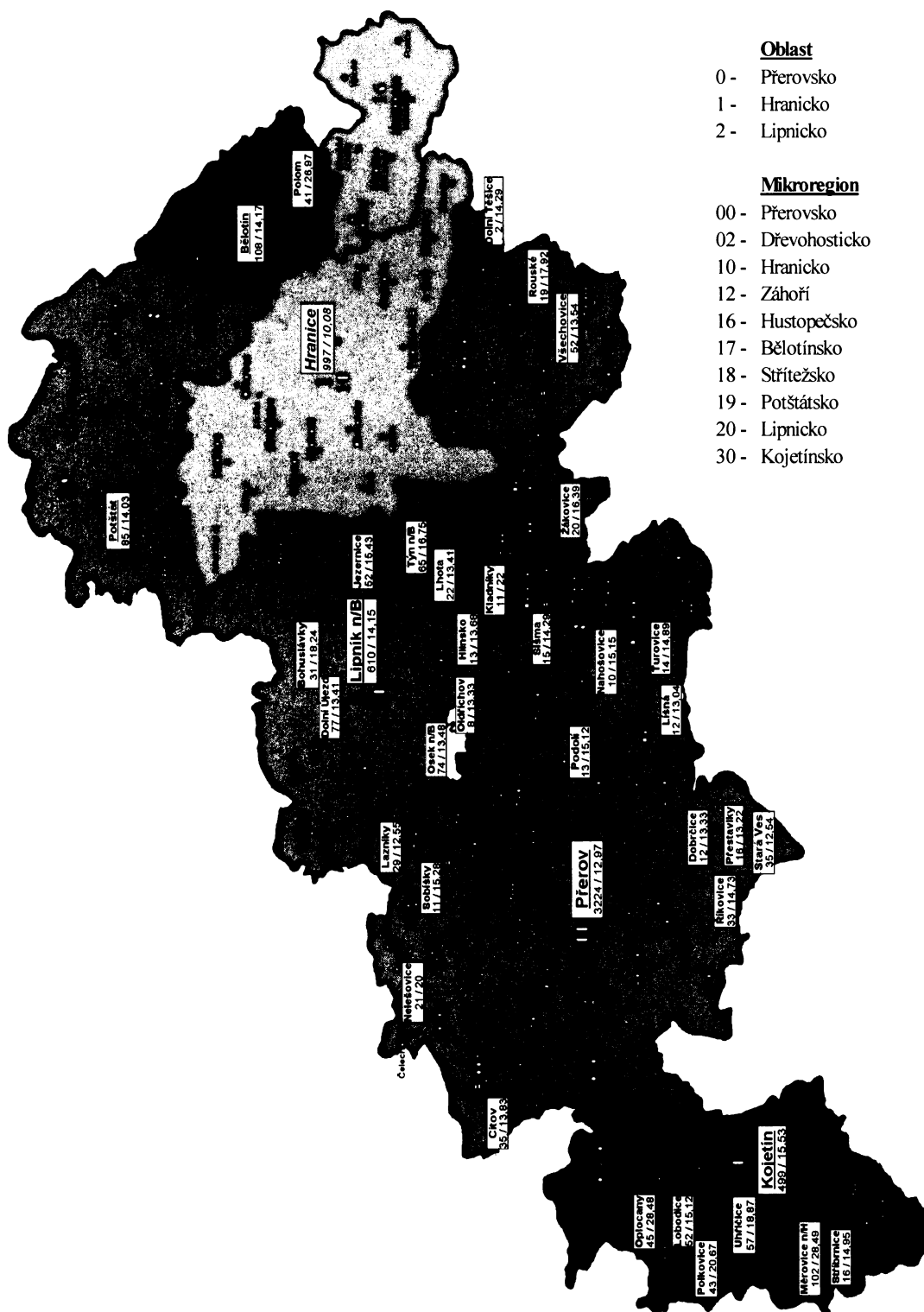
Zdroj: TPCA, Ministerstvo práce a sociálních věcí

Příloha 6: PZI do ČR, které jsou přímými dodavateli TPCA

Společnost	Místo	Země původu
Tokai Rika CZ s. r. o.	Lovosice	Japonsko
Aoyama Automotive Fasteners Czech, s.r.o.	Lovosice	Japonsko
KYB Manufacturing Czech, s.r.o.	Pardubice	Japonsko
Futaba Czech, s.r.o.	Havlíčkův Brod	Japonsko
MATTHEY s.r.o.	Ústí nad Labem	Lucembursko
JTEKT Automotive Czech Plzeň s.r.o.	Plzeň	Japonsko
AKUMA, a.s.	Mladá Boleslav	Itálie
VALEO COMPRESSOR EUROPE, s.r.o.	Humpolec	Francie
Takada Industries Czech Republic s.r.o.	Louny	Japonsko
Furukawa Electric Autoparts Central Europe, s.r.o.	Unhošť	Japonsko
Fuji Koyo Czech, s.r.o.	Plzeň	Japonsko
WAGON AUTOMOTIVE spol. s r.o.	Bělá pod Bezdězem	Lucembursko
Barum Continental s. r. o.	Otrokovice	Německo
DENSO MANUFACTURING CZECH s.r.o.	Liberec	Japonsko
MUBEA - HZP s.r.o.	Prostějov	Švýcarsko
AISIN EUROPE MANUFACTURING CZECH s.r.o.	Písek	Japonsko
RONAL CR s.r.o.	Jičín	Švýcarsko
Lear Corporation Czech s.r.o.	Kolín	USA
Hayes Lemmerz Autokola, a. s.	Ostrava	Itálie
Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o.	Pardubice	Japonsko
VALEO AUTOKLIMATIZACE s.r.o.	Rakovník	Francie
Dura Automotive Systems CZ, s.r.o.	Blatná	USA
Rieter CZ a.s.	Choceň	Švýcarsko
TI Automotive AC s.r.o.	Jablonec nad Nisou	Velká Británie
Toyoda Gosei Czech, s.r.o.	Kláštrec nad Ohří	Japonsko
VIZA AUTO CZ, s.r.o.	Plzeň	Španělsko
Aisan Bitron Czech (Louny) s.r.o.	Louny	Japonsko
KARSIT, s. r. o.	Jaroměř	
NYK Logistics s.r.o.	Kolín	
Robert Bosch, spol. s r.o.	České Budějovice	Německo
BOSCH DIESEL s.r.o.	Jihlava	Německo
DAIDO METAL CZECH s.r.o.	Brno	Japonsko
KIEKERT-CS, s.r.o.	Přelouč	Německo
Gefco s. r. o.	Kolín	
Cadence Innovation, k.s.	Nymburk	

Zdroj: TPCA, vlastní šetření

Příloha 7: Mapa okresu Přerov s rozdělením na mikroregiony dle Úřadu práce

Zdroj: ÚP Přerov 2002